ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 40 (11944)
1969 оной февралиин 16, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

…эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

…АЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ — …РАДАЙ КАНДИДАДУУД

…ЛДАРШАҺАН ХҮНҮҮД

…дайманай республикын … Улаан-Үдэ хотын «Эле…шина» заводой коллектив …нгөө дундаһаа Улаан-…городской болон Совет…йоной Соведүүдтэ һун…депутадта кандидадуу…жүүлхэ асуудал хамтын…лаан дээрэ зүбшэбэ.
…арь А. П. Торгашин үгэ … Улаан-Үдын городской …э һунгуулиин 230-дахи …оо һунгагдаха депутадта …даар заводойнгоо бэрхэ …ришэн, слесарь Валерий …евич Маниновые дэб… гэһэн һанамжа оруулба. …радхалыень тус цехэй …а мастер Г. М. Золоту…нуунаар дэмжэбэ.
…улиин 114-дэхи округ…лаан-Үдэ хотын Советскэ районой Соведэй депутадта кандидадаар тус цехэй слесарь Эдуард Савельевич Сагановые дэбжүүлэе гэжэ механик И. П. Шеметов дурадхаба. Энэ һанамжыень цехэй слесарь М. Т. Ведерников һайшаан дэмжэбэ.

Улаан-Үдын городской Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 230-дахи округһоо электромеханическа цехэй слесарь Валерий Васильевич Маниновые дэбжүүлхэ, мүн Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой Соведэй депутадта кандидадаар слесарь Эдуард Савельевич Сагановые дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан байна.

Манай корр.

…ЭРХИМҮҮД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

…анай аймагай болон …сомоной, мүн поселково…дэй депутадта кандида…дэбжүүлһэн ажалшадай …ууд боложо байна.
…адай депутадуудай аймагай… Үрэг-Шитханай сель… түрүү һаалишан Екате…епановна Саган, механиза… Афанасьевич Резников, …ришэн Семен Платонович …тов гэгшэд депутадта …аар дэбжүүлэгдэбэ. Тиихэ…дагша сельсоведэй депу…кандидадаар һаалишан, …басаган Светлана Елши…дахи участково больницын …ор Содномович Мункуев …дэбжүүлэгдэбэ.
… XXII партсъездын нэрэм…колхозой эрхим һаалишад … Пирданова, Анна Баенду…нон колхозойнгоо түрүүлэг…рей Иннокентьевич Тараскин, сельсоведэй түрүүлэгшэ Гуржаб Бадмаевич Бадмаев, электросетиин директор Бэлигтэ Иметхенович Кушеев, аймсоведэй түрүүлэгшэ Владимир Михайлович Бодров гэгшэдые аймагайнгаа Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлөө.

Тэрэшэлэн Дэрээнэй совхозой хүдэлмэришэд совхозойнгоо 1-дэхи һү һаалиин фермын һаалишан Дыжидма Цыбеновна Омпоковае, совхозой хоёрдохи отделениин гэшүүн хонишон Сэсэг Цыбиковна Чагдуровае, совхозойнгоо директор Сультим Абидуевич Цыбановые аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэрлэһэн байна.

Тиихэдэ Аллын дунда һургуулиин коллектив аймагай Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлгын суглаан дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь К. П. Бадмаевые нэгэн дуугаар баталаа.

Н. САНДАНОВА.

…АЙДАБАРИТАЙ НҮХЭД

…агай Соведүүдэй депута…кандидадуудые дэбжүүл…рүүлһэн хамтынгаа суг…дээрэ Мухар-Шэбэрэй аймагай… «…» колхозой гэшүүд …дэтэй нүхэдэйнгөө нэрэ …д.
…-Шэбэрэй сельскэ Соведэй… депутадта кандидадуу…тахайшан, ВЛКСМ-эй гэ… И. Трифонова, һаалишан …бикова, жолоошон Х. Бик…, тракторист И. Иванов, хо… И. Голендухин болон бу…дыдөө ажалай арба нэгэн …улые дэбжүүлбэ.
…шадай депутадуудай ай… Соведэй депутадта кандидадаар правлениингээ түрүүлэгшэ Константин Лукич Белоусов, хорин жэл соо колхозойнгоо поли дээгүүр трактор жолоодожо ябадаг, аймаг соогоо суута гараһан, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Агния Феоктистовна Варфоломеева гэгшэдые дэбжүүлөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ А. Варфоломеева эрхим ажалайнгаа түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ партиин райкомой болон аймсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота ба сарбуугай часаар шагнагдаһан юм. Мүнөө Агния Феоктистовна колхозойнгоо һү һаалиин фермэдэ үбһэ тэжээл зөөнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЭРШЭМТЭЙ

Москвада СССР-эй хореографическа бүхы 19 училищинуудай эдир һурагшадай бэлиг шадабариин харалга болобо. Тэндэ элитэ совет хатаршад Плисецкая, Сергеев, Дудинская болон бусад байлсаа.

Эгээл холын, эгээл залуу — Буряадай училищиинхид тус харалгада П. И. Чайковскиин «Щелкунчик» гэжэ балет сооһоо Па-де-труа, «Жаргал», «Хүдүүнүүд» болон бусад хэдэн хатарнуудые харуулаа, СССР-эй Ехэ театр соо болоһон түгэсхэлэй концертдэ хабаадалсаа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

«Эгээл залуу Буряадай училищиие имэ амжалта түйлаха юм гэжэ һанаагүйбди. Ехэл һайхан эхи татажа үгэбэт даа. Ехэл һайн гээшэ», — гэжэ бүхы харалгые дүнлэхэ зуураа, жюриин түрүүлэгшэ, СССР-эй Ехэ театрай главна балетмейстер нүхэр Григорович магтан хэлээ.

В. ЛОБАНОВ,
Буряадай хореографическа училищиин директор.

САЯАН УУЛЫН ХАБШАЛ СООГУУР…

Хангил үндэр хада уулаар халхалагдаһан Ахын аймаг. Асфальтаар хушагдаһан дардам харгы эндэ үгы. Холо ойро ошоһон зон гансахан лэ самолёдоор ябадаг гээшэ. Гэбэшье үбэлэй сагта Эрхүү мүрэнэй мүльһэн дээгүүр үгсэжэ, Мүнхэ-Сарьдагай хажуугаар дабажа, Аха голые уруудаха арга гарадаг юм. Буркоопсоюзай Мондо тосхондохи автобазын жолоошод үбэлэй үедэ Ахын аймагай ажалшадта хэрэгтэй эд бараа Орлик тосхон хүрэтэр зөөдэг байна.

Дурсагдагша баазын шофернууд, коммунис ажалай ударнигууд Евгений Ливицкий Виктор Бабуев хоёр зургаадахи жэлээ хүдэлхэ зуураа. Саяан уулын бэрхэшээлтэ харгы һайн мэдэхэ болонхой. Тэдэнэр Ахын ажалшадта эд бараа зөөхэ даалгабаряа һайнаар дүүргэжэ байна.

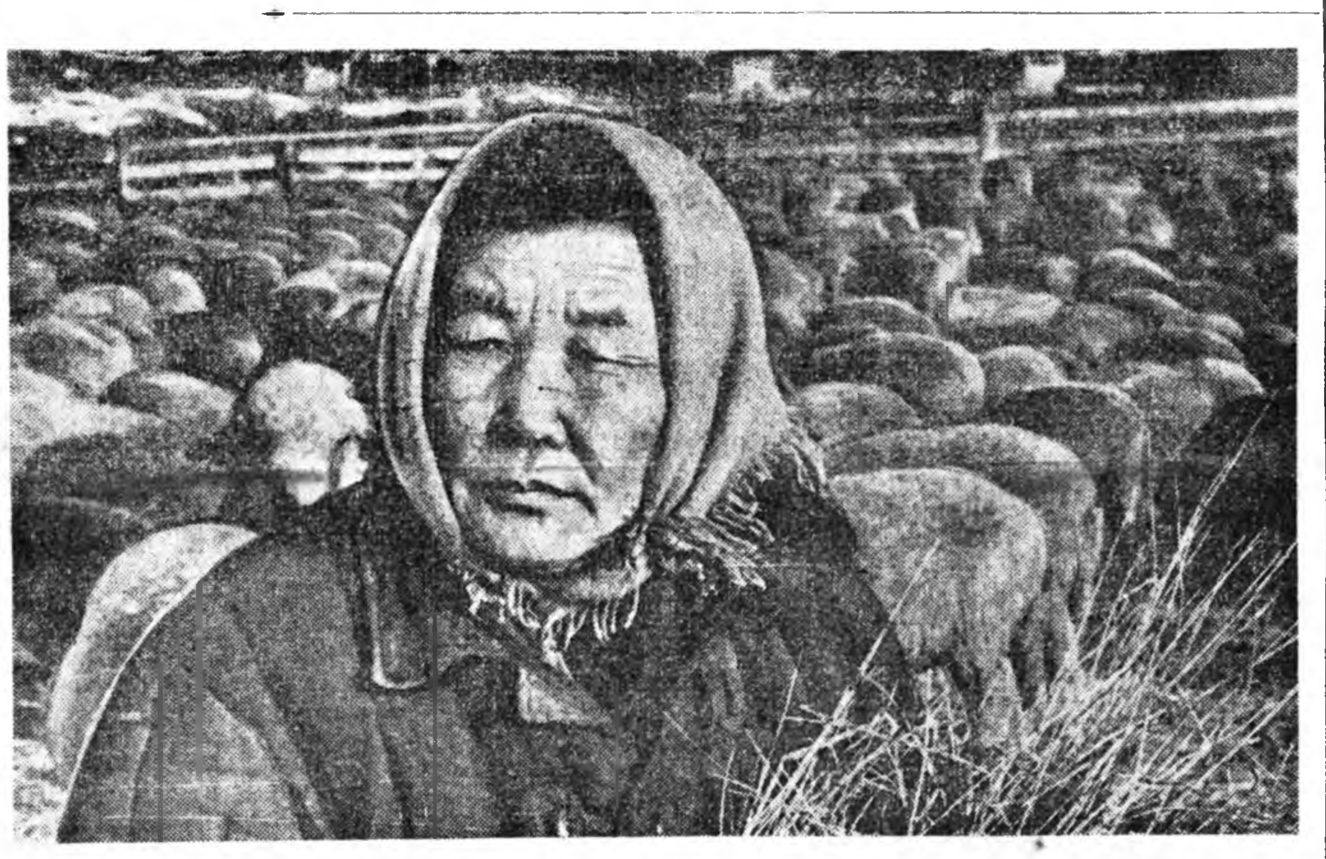
П. ЖУЖАЕВ.

ЗУУ ДАБАГДАА

ГҮНДЭ. Республика дотороо габшагай ажалаараа суурхажа байдаг манай Яруунын совхозой гэр бүлэ хонишод коммунист Цыдып Дылгырович Бадмаев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыпилма Эрдынеевна Цыренова гэгшэд табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые ехэ уялга абажа угтаһан юм. Шэнэ жэлшье гараһаар һара хахад болошобо. Теэд энээхэн богонихон хугасаа малшадай уялгаяа бэелүүлхын шиидхэхы, эгээл халуун хаһань байшоо. Энэ үедэ малшадай харууһалжа байдаг хонид түлэг хурьгалжа, шэнэ түл сагаа бутаран «адхараа» гээшэ. Февралиин 13-ай байдалаар эдэнэрэй даадаг 541 эхэ хонидһоо 560 хурьган абтаад байгаа. Энэнь зуун эхэ хониин бүхэндэ хубаахада, 103 хурьган хүртэнэ. Иигэжэ суута хонишод зуунай дабаа гаталба. Хонид үшөө хурьгалһаар. Юундэб гэхэдэ, таблад шахуу хонидынь эхирлээ ха юм.

Мүн тэрэшэлэн 4-дэхи отделениин коммунист Цыдып Санжиевай даадаг хонин һүрэг баһал нэгэ жэгдэ түрэжэ, үрэ дүнгөөрөө Бадмаевтантай ана-мана ябана. Эндэхи хонишод 500 эхэ хонидтой. Мүнөө зуунһаа 102 хурьга абаһан байна бшуу.

Л. МИНЕЕВ,
совхозой парткомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүү хонишодой нэгэн Ж. Т. Чимитова.
М. НАМЖИЛОВАП фото.

ХҮДӨӨГЭЙ КЛУБ ҮБЭЛДӨӨ

Хүдөөгэй клубай яларха толорхо сагынь — үбэл. Юундэб гэхэдэ, үдэртөө ажаллаад, үбэлэй һүниин ута нюргадаа клубтаа ошожо кино харахаяа, элидхэл хөөрэлдөө шагнахаяа, уран һайханай бүлгэмдэ хабаадалсажа гү, али шатар даам табижа, …аран зугаасахаяа хүн бүхэн эрмэлзэнэ бшуу. Теэд һайнаар хүдэлжэ байһан газарта үбгэн залуушье һаа, сэдьхэл ухаанда туһатай, сэнгэжэ амархада ашатай юумэ оложо абахал даа. Тиин ажал хүдэлмэреэ үнэхөөр имэ һанаһанда хүрэмэ, эрилтэдэ харюусама удха түгэлдэр, уран хурса болгохо гээшэ хүдөөгэй соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй, коммунистнууд болон комсомолшуудай гол шухала зорилго болоно.

Соёл гэгээрэлэй олохон гуламтанууд мүнөө үедэ ехэхэн оролдолго харюусалгатайгаар хүдэлжэ байна. Тэндэ ажаллагшад клубаа зугаа сэнгэлигэй газар бэшэ, харин соёл сурталай хүдэлмэриин гол гуламта болгохын хойноһоо оролдонод, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые болон бусад шухала документнүүд дотор заагдаһан харад шугамуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ харэтэ туһалхын хойноһоо тэмсэнэд.

Мухар-Шэбэрэй аймагай нютаг, тосхон, һуурин бүхэндэ соёлой байшан, клубууд бии. Шэнээр баригдаһан гуламтануудшье олон. Соёлой ажал хүдэлмэриие хэрэгээ мэдэхэ хүнүүд хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэй олонхидынь дээдэ болон дунда һургуулитай. Иимэ байхадань, хүдөөгэй клубууд одоол хүдэлэнгүй яахаб! Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын хүдөөгэй клуб (директорынь Н. Т. Перелыгина) В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойе угтуулан, тусхай хэмжээнүүдые бэелүүлнэ. Тиихэдээ агуу ехэ вождь тухай лекци, хөөрэлдөө үнгэргэнэ, диафильмуудые харуулна. Энээндэнь наһатайшуулшье баяртайгаар сугларадаг. Мүн тэндэ түрүү һаалишан Л. Г. Корнаковагай ажал хэрэгүүдтэ зорюулагдаһан үдэшэ, гурбан үеын хүнүүдтэй уулзалга ехэ һонирхолтойгоор, олон зоной хабаадалгатайгаар үнгэрөө, В. И. Ленинэй биографи шудалха кружок байгуулагдаа. Иигэжэ Түгнын соёлшод улад зонойнгоо гол эрилтэдэ харюусахаһаа гадна, клубтаа хүдөөгэйхидэй болбосон амаралтые шадамараар эмхидхэнэ, арадай һонирхолтой нааданууды һэргээн дэлгэрүүлнэ. Тэрэшэлэн Шаралдайн (даагшань Н. С. Муликов), Гашейн (нүхэр И. Ф. Платонов) болон хүдөөгэй бусад клубууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Аймагай соёлой байшангайхид түб тосхонойхидоо һайнаар хангахын хажуугаар, тусхай агитбригада эмхидхэжэ, киноаппарат, микрофон, магнитофон, шэнэ журнал, газетэ гэхэ мэтэнүүдые абаад, холын гүүртэ, фермэнүүдээр ходоодоо аяншалдаг.

Тэрэшэлэн Яруунын, Сэлэнгын, Захааминай аймагуудай олохон клубууд энэ үбэлэй һаранuудта ехэ юумэ хэнэ. Тусхайлбал, Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй соёлой байшанда, Новородой, Цайдамай хүдөөгэй, Жаргалантын колхозно клубуудта «Хонишоной ажал хэрэгүүд», «Механизатор, шиниин тухай хөөрэлдэе», «Минии түрүүшын багша» гэхэ мэтэшэлэн тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ.

Тиигээд соёлой ажал хүдэлмэриин имэ урагшатай ябажа байһан газарта гэр байраньшье саг соогоо заһагдаһан, дулаалагдаһан, сэбэр сэмсэгэр, хүн зоной орохо, суглархадашье аятай зохид, уран гоёор шэмэглэгдэһэн байдаг.

Гэбэшье мүнөө үедэ бүхы клубуудта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри жэгдэ һайнаар эмхидхэгдэнэ гэхын аргагүй. Баргажанай аймагай олохон клубуудта гансал кино харуулагдаад гү, али хатар танца үнгэргэгдөөд лэ хизаарлагдашана. Жэшээнь, Улан тосхон хуушаранхайшье һаа, яһала һаруул, ужам клубтай юм. Теэд тэндэнь үдэшын сагта малшадай гү, али хүдөө тосхоной ажалшадай сугларжа, сүлөөтэй сагаа болбосон хүхюунээр үнгэргэхын, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлхын тула юуншье хэгдэнэгүй. Иимэ байхадань, нютатай коммунистнууд, комсомолшууд энээн тушаа тодорхой хэмжээ абанагүй.

Үгышье бол, Чисаанын совхоздо гансал түбэйнь соёлой байшан хүдэлөө болоод лэ, харин отделенинүүдтэнь бии байһан клубууд үбэлжэлгын эхилһээр энэ гэхэ мүртэй юумэ хээгүй. Түбһөө ойрдоол 3-4 километрэй газарта оршодог Булаг тосхоной клуб (хуушаржа мууданхай байшантай) дотороо ямаршье уран гоё тухеэралгэ, шэмэглэлгүй. Тэндэ ороһон лэ сагта хүйтэн хүхэ, зүдэрүү байдаг, лекци хөөрэлдөөнүүдшье болодоггүй, уран һайханай бүлгэмшье хүдэлдэггүй, хүн зондо суглархашье хүсэлэн байдаггүй. Иимэ байхадань совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна болон комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хэрэгсээдэггүйнь бүришье гайхалтай. Клубайнгаа һайнаар хүдэлхые хүн зон хүлеэһээр үнинэй.

Гадна һайн һайхан байра байшантай аад, һанаһанда хүрэмөөр хүдэлдэггүй газарнууд бии. Иимэ ушарта баһал һонигүй, хүн зоншье сугларсагүй. Яахадааб гэхэдэ, соёлой хүдэлмэрилэ ажал хэрэгээ мэдэхэгүй, ямаршье шадабари мэргэжэлгүй хүнүүд томилогдошоно. Хаража үзэхэдэ, жэшээнь, Кабанскын аймагай зарим клубуудта эхин шатын һургуулитай хүнүүд табигдаһан, тусхайлбал, Фофаново тосхоной клубые даагшаар тэндэ анха уборщицоор хүдэлһэн хүн томилогдоһон байгаа һэм шуу.

Хүдөөгэй клуб бүхэн болбосорол хүмүүжүүлгын угаа ехэ үүргэтэй. Тэндэ хүн зон парти болон правительствын тогтоол шиидхэбэринүүдтэй танилсана, агитаторай гү, али пропагандистын элидхэл хөөрөө шагнадаг, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлдэг, оэлит шадабаряа нарижуулдаг. Мүн тэндэ хамтын суглаан гү, али зүблөөндэ хүнүүд олоор сугларжа, ажахыгаа, ажаһуудалайнгаа асуудалнуудые шиидхэдэг.

Партийна болон комсомолой организацинуудай, нютагай Соведүүдэй зорилго юуб гэхэдэ, тэдэнэр тосхон, һуурин гү, али бригада, отделени бүхэнэй клубай ажал хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинан шалгажа байха, туһа хүргэхэ анхарал татама һонирхолтой, гүн удхатай болгохын хойноһоо оролдохо хэрэг болоно.

Хүдөөгэймнай соёлой гуламтанууд улам гэрэлтэй хурсаар яларан толорог лэ!

ДЭЛХЭЙН МЭДЭЭН

Италиян ажалшадтай уулзалга

РЕДЖО-ЭМИЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Италиин Компартиин XII съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй КПСС-эй делегаци февралиин 13-да Реджо-Эмили хотодо ошожо хараа.

Коммунистнуудай олоороо һунгагдаһан тус хотын муниципалитет соо КПСС-эй түлөөлэгшэдэй нэрэ хүндэлэлдэ зорюулан, сайлалга эмхидхэгдээ.

Һүүлээрнь КПСС-эй делегаци эндэхи Компартиин федерацида айлшалжа, «Ассо» кооперативай ажалшадтай уулзаа. Совет коммунистнуудай түлөөлэгшэдые хаа хаанагүй аха дүү ёһоор, хали халуунаар угтаа.

Ханойдо митинг болобо

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй найман жэлэй ойдо зорюулһан баяр ёһололой митинг эндэ болобо.

ДРВ-дэ байдаг НФОЮВ-ай саг үргэлжын түлөөлэлгын толгойлогшын уялгые дүүргэгшэ Нгуен Фу Соай митинг дээрэ элидхэл хэхэдээ, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баатарлиг зам тухай хөөрөө.

ГДР-һээ эхэ ороноо бусаба

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский Берлинһээ Москва февралиин 24-дэ бусажа ерээ. Германиин Демократическа Республикын ниислэлдэ болоһон варшавска договорто хабаададаг оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй уулзалгада тэрэ хабаадаһан юм.

(ТАСС).

…НИИ КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

…АГЕН. (ТАСС). Даниин … партиин XXIII съезд фев…24-дэ эндэ хүдэлмэреэ эхилээ… «Кристиансборг» гэжэ ор… соо нээгдээ.
… коммунис ба хүдэлмэри… хэдэн партинуудай делега… съездын хүдэлмэридэ хабаа… КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, … Ленинградска обкомой нэгэ… секретарь В. С. Толстиков тү… КПСС-эй делегаци эндэ байна.
… Компартиин Центральна … ажал ябуулга тухай КПД… гэгшэ Кнуд Есперсен тоо…дэл хээ.

…номическа совет байгуулагдаба

… (ТАСС). Чешскэ ба Словац… республикануудай пра…нуудай дурадхалаар ЧССР-… тельство республикын эко… совет байгуулба. ЧССР-эй …ствын түрүүлэгшын орлог… Валеш гэгшэ Соведэй түрүү… томилогдоо. Экономическа …номикын талаар правительство… ябуулгануудые зохёо… ЧССР-эй прави… консультативна зүргаан … гэд ЧТК-гай агентствада … дээ, В. Валеш мэдүү…

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХОНИД УҺААР ДУТАЛДАНА

Мүнөө Загарайн аймагай колхоз, совхозуудай отарануудта түл абалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ бидэнтэй уулзаһан бүхы хонишод отаранууд дээрэхи 500—600 эхэ хонидһоо 450—480 хурьган абтаа гэжэ дуулгана. Эндэхи хонишодой уридшалан тоолоошоор бүхы хонид февраль һарын хоёрдохи хахадта гү, али март һарын эхеэр хурьгалжа дүүрэхэ юм. Тиимэһээ аймаг дотор хурьга абалга мартын таба — арбанаар дүүрэхэ болоно.

Иигэжэ «Гигант» колхозой ахалагша хонишод Галактион Федорович Матвеев, Борис Галинович Шарофеев, Василий Ефстафьевич Солдатов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод Пунсэг Дорждиевич Батомункуев, Цыденжап Батуевич Базаров, Иннокентий Михайлович Евсюковой (Эрхирэгэй совхозой гурбадахи отделениин) отарын хонишод Дмитрий Дырен, Намсарай Цыденбазаров болон бусад хэлэнэ.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүн хонишодой хурьга абалгадаа һайнаар бэлдэһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые «Гигант» колхозой хонишодой жэшээ дээрэ хаража болоно.

Бодоод үзэхэдэ, хурьгадые үбһэ эдюулжэ һургаха бэлэхэн хэрэг шэнги. Хурьгадай байдаг хаамаг руу үбһэ хаяжа үгөөд дүүрэ ха юм. Теэд энэмнай үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Хурьгадта иигэжэ үбһэ үгэхэдэ, тэдэнэй хотодо орон гүй гэшхэгдэжэ, хоргооһонтой зууралдажа һалашана. Тарбагатайка һууринай захада оршодог Борис Шарофеевэй отарын хонишод энэ асуудалые өөрынхеэрээ тон зүбөөр шиидхэһэн байна. Тэдэнэр алюмин утаһаар корзинкануудые гүрэжэ, тэдэнээ хурьгадай хүрэхөөр үһээдэ үлгэжэ, досоонь һайн шанаргай сэл хүхэ үбһэ хэжэ хурьгадтаа табина. Хурьгад үбһыень ехэ дуратайгаар эдинэ.

Харин ахалагша хонишон Галактион Матвеевэй бригадынхид имэ корзинканууд соо модоной хатаагдаһан набша намаа хэжэ хурьгадтаа эдюулнэ. Хурьгадые иигэжэ эдеэлүүлхэдэ ехэл таарамжатай.

Энэ колхозой хонидые үбэлэй сагта уһалха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулагданхай. Энэ талаар Борис Шарофеевэй хонидойнь байрын хажууда гүнзэгы худаг үрэмдэгдэнхэй. Худагын дулаан байратай. Зайн галай хүсөөр хүдэлдэг мотоорой ашаар уһан ехэ бааг руу бүлэгдэнэ. Баагайнь доро гал түлигдэдэг. Иигэжэ эндэхи хонишод баагаар дүүрэн уһа бүлэжэ гал түлеэд, бүхэли һүниндөө тэрэнээ халаана. Үглөөгүүр болотор уһанайнь 20 градус хүрэтэрөө бүлеэдэнэ. Отарын хонид иигэжэ үдэртөө хоёр-гурба дахин дулаан уһаар уһалагдана.

Уһа бүлэхэ имэ тухеэрэлгэнүүд Галактион Матвеевэй, Василий Солдатовай отаранууд дээрэ бии. Зүгөөр тэдэнэйнь оньһожоруулагдаагүй дээрэһээ хонишод гараараа даража уһа гаргана. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, нэн түрүүн инженернүүдэй Борис Шарофеевэй бригадын механизаторнуудай түрүү дүй дүршэлые бүхы отаранuудта тараагаагүйнь гэмшэлтэй. Юуб гэхэдэ, гараар уһа бүлэхэ гээшэмнай тон бэрхэтэй бшуу.

Хонидые уһалха хэрэг тухай үшөө хэлэмээр. Хэнэйшье мэдэхээр, хониной түрэһөөр 4-5 хоног соо хурьгатайень нэгэ хаамаг соо амяарлан байлгадаг гээшэ ааб даа. Энэ үедэ түрэһэн хони һүрэг соо табижа болохогүй. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ хониин ехээр ундаа хүрэдэг шуу. Иимэл дээрэһээнь хурьгатай хониной хаамаг соо уһан табигдадаг. Тиимэһээ хониин дуран соогоо уһална гээшэ. Уһа хэхэ амһартын үгы һаа, хонишод уһатай таасые нэгэ хаамагһаа нүгөө хаамагта абаашадаг.

Эндэхи хонишод гараһан хурьгадаа бултыень түлжүүлхын тула хаба шадалаараа оролдоно. Энээниинь имэ жэшээ дээрэ хаража болоно. Хонишон Галактион Матвеевэй отарада нэгэ хурьган дутуу гараба. Бэеэр муу, һула энэ хурьган бодохошье, эдеэлхэшье тэнхээгүй һэн. Хурьгашан Надежда Сулейманова ехэл оролдон, ондоо хонин һаажа, хурьгандань угжаар хүжүүлжэ, һүниндөө тэрээнээ дулаан байрада абаашадаг һэн. Мүнөө энэ хурьган бэшэнтээ адли өөдэргэн болонхой.

Хонишон Борис Шарофеевэй бригадада Иван Максимович Макаров баһал иигэжэ хүдэлнэ. Тэрэ түрэһэн нэгэшье хурьга гарзалуулжа үзөөгүй.

Отаранuудаар ябахада һонирхолтой хүнүүд уулзагдана. Жэшээнь, Галактион Матвеев. Энэ хүн нэгэл газартаа хори гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлнэ. Отарынь байрладаг газарые нютагай хүн зон наймадахи километр гэжэ нэрлэдэг. Отарынь хонид мүнөө жэл зургаадахяа хурьгалхань. Галактион Матвеев Надежда Сулейманова хоёр хонидойнгоо хэды хүгшэрөөшье һаань, тэдэнээ харууһалһаар.

— Хойто жэлдэ эдэ хонидоо үшөө дахин түрүүлхэ һанаатайбди. Түлгэ хонидой һүрэг даажа абахадаа, эдэнээ тушааха гээшэ аабзабди, — гэжэ Галактион Федорович хэлээ бэлэй.

Хори гаран жэл соо тэдэнэр хэды олон хурьга түлжүүлээб даа. Энээниниень хэншье тоолоогүй, хэншье мэдэхэгүй.

Шалгалтын бригадын һанамжа имэ: «Гигант» колхоздо түл абалга муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Хэды тиибэшье, түл абалтын эхеэр хурьгашадай ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ нэгэ отара дээрэ хэдэн хурьгад гарзалһан байна. Колхозой правлени тэрэ дороо хэмжээ абажа, отарада найдамтай хүнүүдые эльгээһэн, зэмэтэйшүүлые шангаар хэһээгээ.

Хүршэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой отаранууд дээрэхи байдал тад ондоо. Эндэхи хонишод абаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула хаба шадалаараа оролдоно. Тэдэнэр энэ жэл дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай, тэдэнээ бэелүүлхын тула арга шадалаараа хүдэлнэ. Зүгөөр хонишодой байдал мүнөөшье болотор һайнаар тухеэрэгдээгүй байһаар. Отаранuудта хонидые уһалха хэрэг «Гигант» колхозойхидо орходоо һураггүй муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Бидэ Ехэ-Тала гэжэ газарта хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ ахалагша хонишон Цыденжап Батуевич Базаровай отара байрлана. Хонишон, тэрэнэй туһалагшад Екатерина Гомбоева, Долгор Бадмаева, Нина Цыремпилова гэгшэд хониин бүриһөө хурьга түлжүүлхээр шиидэнхэй. Хонидойнь байра соо дулаан, сэбэр. Эндэ зайн гал носоно. Гэбэшье эндэ хони уһалха хэрэг тон муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Хонидынь байраһаа гурбан зуун метр холо байһан горхонһоо уһална. Тиимэһээ хонишон үдэр бүри мүльһэ соолохо баатай болоно.

— Хонидой байра соо табан метр гүнзэгы худаг үрэмдөө һаань, уһан гараха байгаа. Эндэ уһа бүлэхэ тухеэрэлгэ һуулгаа һаань, ажалнайшье хүнгэрхэ, хонидынйшье уһаар дуталдахаяа болихо һэн, — гэжэ ахалагша хонишон һанамжаяа хэлэнэ.

Мүнөө эндэхи хонид сүүдхэдээ нэгэл дахин уһалагдадаг дээрэһээ туража эхилэнхэй. Түрэһэн хонид һү багатай. Энэнь хурьгадайнь мараа мяханда баһал харагдана.

Хонишон Пунсэг Доржиевич Батомункуев колхозой правленидэ гомдоно. Түл абалгын эхилтэр гансал һамгантайгаа хүдэлһэн, хонидынь олон, аяар 600. Энээнһээ боложо, эндэхи хонишод түл абалгадаа хүсэд һайнаар бэлдэжэ үрьдеэгүй. Мүнөө отара дээрэ олохон хаамаг дуталдана. Колхозой правлени һаял, түл абалгын эхилхэдэ, хурьгашадые энэ отарада эльгээгээ. Хаамагуудые дархалха һургаагууд һаял бэлдэгдэжэ байнхай.

Колхозой энэ бригадые даагша Жамьян Базаров хонишодтоо һанаагаа табинагүй, хонидынь үбһэгүй болошонхой. Отарынхид үглөө нүгөөдэртөө хонидоо юугээр эдеэлүүлхээ мэдэнэгүй.

Ехэ-Таладахида орходоо эндэ худаг бии юм. Теэд механизатор Барадий Содномов худагай мотоорой нэгэ-хоёр час соо хүдэлгэжэ уһа гаргана. Энээн дээрэһээ отарын хонид сүүдхэдээ баһал нэгэ дахин уһална.

Колхозой правлени хонишодой байра байдалые анхарнагүй, хонишодынь баригдажа дүүрээгүй гэртэ һууна. Гэрэйнь хананууд, үһээ штукатурлагдажа дүүргэгдээгүй. Гэр соонь шабартай хайрсагууд. Тойроод шабар шабха, хирпиисэ.

Дарданкул гэжэ газарта оршодог Фёдор Демьянович Шурыгинай отарын хонид баһал уһаар дуталдана. Хонидойнь байра шэнэ. Нёдондо зун баригданхай. Дальнь муу. Гансал һолоомоор хушагданхай. Тиимэһээ нарай хурьгад хүйтэ абахадаа магадгүй.

Шалгалтын бригада «Онохойн», Эрхирэгэй совхозуудай отаранuудаар ябаа. Хараад үзэхэдэ, олохон отаранuудай хонид уһаар дуталдана. Аймагай түрүү хонишон Иннокентий Михайлович Евсюковой (Эрхирэгэй совхоз) отарын хонид баһал муугаар уһалагдана, теэд хонидойнь байра тон һайн. Досоогоо дулаан, һаруул аад, хонидынь мууса уһалагдана.

Аймагай колхоз, совхозуудай бүхы хонишод хаба шадалаараа оролдожо хүдэлнэ. Эндэхи хурьгашад һүниндөө ээлжээгээр хони, хурьгадаа харана. Хонидто һайн шанартай үбһэн, хурьгадта минеральна тэжээл үгтэнэ. Эдэ бүгэдэ һайшаалтай. Зүгөөр хонидой уһаар дуталдахань харамтай. Энэ хадаа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй алдуу гээшэ. Хонидто ганса тэжээл бэшэ, харин тэрэнэй хажуугаар уһанай ехэ хэрэгтэйнь бүгэдэндэ мэдээжэ бшуу. Хонидые дуран соонь уһалха хэрэгтэй. Эхэ хонидые, илангаяа түрэһэн хонидые һайнаар эдеэлүүлжэ, хүсэд уһалхада хүшэ тамираа алдадаггүй байна. Иимэ хонид һүтэй байжа, хурьгадаа садхаана. Садхалан хурьгад һайнаар, элүүр энхээр түлжэдэг гээшэ ааб даа.

Аймагай үйлэдбэриин управлениин зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, партийна болон советскэ эмхинүүд эдэ бүгэдые анхаржа, отаранuудта бии байгаа дутуу дундануудые ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха аабза.

Шалгалтада хабаадагшад:

В. КРАШЕННИКОВ, ветеринарна врач, республикын научно-үйлэдбэрилгын лабораториин ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Г. РИНЧИНО, Г. СУББОТИН, «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй корреспондентнүүд.

СОЁЛОЙ ДАРДАМ ХАРГЫГААР

Гушаад гү, али душөөд онуудай үеэр зарим нэгэ һайзгайшуул «хүдөөгэйхид» гэһэн үгэ нэгэл тиимэ бодомжогүйгөөр дурдадаг байһан гэхэ. «Хүдөөгэйхид», «городойхид» гэһэн үгэнүүдэй удхые ойлгохо «ухаа» үшөө ороодүйхэн, тэнэглэжэ ябаһан гэбэл үнэншэхэншье бэрхэтэй. Түсэбтэ түрүүшын табан жэлнүүдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээрхи жэлнүүдэй үедэ хара ажал хэхээ залхуурһан, хүнгэн ажал бэдэржэ, аймаг город хоёрой хоорондо зайгуулһан хүйхэрнүүд тиигэжэл хэлэһэн байха.

Гушаад жэлэй саада тээ үнэхөөрөөшье хүндэ хүшэр байгаа. Дуутардагтүй кинофильм хаа-яа харахын тула уужам салуу тэр бэдэржэ түлгэхэ. Зунай үедэ сарай соо хүнүүд олоороо суглараад, хана хаягаар түшэлдэн байжа, кино харадагынь мүнөө бултанда мэдээжэ. Үбэлдөө ёохор наада хэхын тула гэр гэртээ ээлжээгээр суглардагаа үбгэд, хүгшэдэй хөөрэхэнь һонирхолтой. Олонхи ажахынууд клуб барюулха зоригүй байгаа. Городһоо артистнарай ерэхэдэ мэгдэгшэ һэмди. Концерт табиха тусхай байрашье олдохогүй.

Харин мүнөө ямар болоо гээшэб? «Хүдөөгэйхид» гэһэн үгын удха үндэһөөрөө хубилжа, городто, хүдөөдэшье байһан хүнүүдые илгаруулхын аргагүй.

Һаяшаг Улаан-Үдын филармониһоо бүлэг артистнар ерэжэ, концерт болохонь гэһэн мэдээн сахилгаан мэтэ тарашаба. Үдэшэниинь хүнүүд соёлой байшанда айхабтар олоор сугларжа, концертын эхилтэр уужам һаруул фойе соо бүлэг бүлэгөөрөө хөөрсэгэнэлдэбэ. Бүлэг артистнартай Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Совөдэй депутат, манай колхозой ахалагша хонишон Гомбо-Цэрэн Гончиковна Цыремпиловагай хөөрэлдэһые хэзээдэшье мартахагүйб.

— Соёлойтнай байшан олонхи городуудай театрнуудһаа юугээрээшье дутахагүй байна. Үргэн ехэ сценэ дээрэнь концерт табихадашье аятай,—гэжэ нэгэ артистын дуугархада, Гомбо-Цэрэн Гончиковна энэрхы дулаанаар миһэрээд:

— Парти, правительствамнай хүдөөгэйхид тухай саг үргэлжэ һанаагаа табина. Сэхыень хэлэхэдэ, хүдөөгэйхид городойхидһоо юугээршье дутуу бэшэ, — гэжэ хэлэбэ.

Ляхын аргагүй зүб гээшэ. Хүдөөгэйхид тухай партиин ехэ анхарал оролдолго гаргажа байһыень КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум эли бодо гэршэлнэ.

Улад зоной эрилтэ үдэрһөө үдэртэ ургана. Хэрбээ дайнай хүшэр үедэ хүсөөг хилээмэн тухай бододог һаа, харин мүнөө сүлөөтэй сагаа хайшан гэжэ үнгэргэхөө сэдьхэнэ бшуу. Колхозни гуудай культурна эрилтые түгэс хангахын тула юун хэгдээб?

Соёлой болон ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха эмхинүүдые барилгада һүүлэй үедэ бүхы дээрээ 431 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаһан байна. Энэмнай миин лэ хооһон тоо бэшэ ха юм. Жэшээнь, мүнөө үе сагай эрилтэдэ түгэс тааруулжа баригдаһан соёлоймнай байшанда ороод үзэе. Уран гоёор шэмэглэгдэһэн уужам ехэ фойе соо ёохор наада хатаржа байһан гү, али үргэн экрантай уран һайханай кинофильм хаража һууһан хүнүүдые адаглан шэртэхэдээ, соёлоймнай байшан хаһа сагтаа баригдаа гэжэ тухайлмаар. Кинофильм харагшадай дунда үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдшье, һаяхан гэр бүлэ болоһон залуушуулшье, һургуулиин наһанай үхибүүдшье байха. Харин совет засагай түлөө наһа бараһан эрэлхэг хүбүүдэй дурасхаалые мүнхэлһэн хүшөө-памятнигай хажуугаар гарахадаа, нютагайхиднай бүгэдөөрэн шахуу улаан партизануудай баатарлиг намтарые дурдан-дурдан зогсолог юм. Түрэл колхозоймнай, Инзагата, Борьёогоймнай хүбүүд заяан мүн лэ эндэһээ эхитэй бшуу. Ленинэй үзэл сурталай, Совет засагай, коммунизмын түлөө эрэлхэгээр тэмсэһэн, баатарлигаар наһа бараһан хүбүүд тухайдаа аша, гушанартаа хөөрэдэг заншалтайбди.

Зүгөөр арбаад жэлэй саада тээ өөрын больница, хүүгэдэй саад, гостиница эндэмнай үгы һэн. Тиихэдэ мүнөө?.. Петропавловка тээшэ харгылхаа болёод, эндээ аргалуулха аргатай болообди. Хэрбээ арбаад жэлэй саада тээ олон үхибүүтэй гэрэй эзэн эхэнэр ниитын ажалда ябалсаха аргагүй һаа, харин мүнөө үхибүүдээ саадта үгөөд, һанаа амархан хүдэлхэ аргатай гээшэ.

Колхозоймнай 2-дохи отделени (Борьёо нютаг) Инзагатаһаа 12 модоной газарта оршодог. Урдань эндэ умхиржэ хэлтыйшэһэн арбаад шахуу урса гэрнүүд байгша һэн. Харин мүнөө зууһаа улуутай үрхэтэ айлнууд үйлсэ зубшан жэрылдэнэ. Тиихэдэ клуб, библиотекэ, эхин классуудай һургуули, бани эндэ бии. Ерэхэ жэлдэ һургуулиин шэнэ байра (шулуугаар баригдаһан) ашаглалгада үгтэхэ. Сэхыень хэлэхэдэ, бэлшар хүхюу багашуулнай мүнөө үеын эрилтэдэ таарулагдажа баригдаһан һургуулида һураха болоно.

Инзагата — колхозоймнай түб. Хуушан гэрнүүдые эндэ харахагүйт. Үйлсэнүүдые дахажа жэрылдэһэн гэр бүхэндэ елэгэр гоё мебель, холодильник, хубсаһа угаадаг машина, транзистор бии. Энэ хадаа Ленин багшын заяаһан эрхэ сүлөөтэ байдалай—социализмын хүгжэн һалбаржа байһанай гэршэ мүн. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе манай колхозни гууд бэлэгтэйгээр угтаха. Стадионоо шэнэлхэ, 120 үхибүүдэй байха интернат, тамаралгын бассейн бариха, соёлой байшангай хажууда уһанай фонтан түхеэрхэ, Инзагата нютагаа болбосон түхэлтэй болгохо, ажаһуудалай комбинат барихабди.

Колхозой зуу гаран коммунистнарай, ерээд шахуу комсомолшуудай хэһэн, саашалаашье хэхээр хараалагдаһан юумэн тухай хэлэхэдэ нимэл даа.

В. ДАБАЕВ,
колхозой парткомой секретарь.

Соёлой байшангай фойе соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Энэ хуудаһанда Зэдын аймагай „Коммунизм“ колхозой соёлой хүгжэ... тухай уншахат.

ЖАРГАЛААР ХАЛИМА БАЙДАЛТАЙБ...

Урданай юумэн ула болоо, мүнөөнэй юумэн зула болоо гэжэ хэлсэгшэ. Тэрэнь үнэхөөрөөшье тон зүб, удхатайшье. Теэд хэнэй аша туһаар урданай байдал ула болоо хаб?

Жараад жэлэй урда тээ болоһон үйлэ хэрэгүүд ой ухааһаам гарадаггүй. Би тиихэдэ үшөө арба хүроодүйхэн ябааб. Абамнай нютагай кузницада дархалагша һэн. Халсаржа дагдайшаһан дагадха дэбдеэд, тушаалдаһан юумээр бэеэ хушаад, ахатайгаа унтагша һэмди. Нима ахаймни үглөөнһөө үдэшэ болотор баянай хони адуулалсадаг һэн тула толгойгоо дэрэ дээрэ табихатайгаа сасуу унташаха. Нэгэтэ, зунай һүниин тэн багта, абамнай мэгдүү юумэ орожо ерээд:

— Нима, бодол даа, кузница ошоё, хөөргэ даража үгэхэш. Үнөөхи ноён хүйхэрнай баһа галзууржа эхилээ, — гэжэ һэрюулбэ.

— Ямар садаха гэдэхые мэдэдэггүй баян гээшэб,—гэжэ ахайм гэмэрээд, гуталаа бэдэржэ нилээд түлгэбэ.

— Хэлээ таһа хаза! Ноён тухай тиигэжэ хэлэдэггүй бшуу. Хэрбээ мэдээ һаа, арһымнай хуулахал,— гэжэ абамнай хорижо, гал носооходо һанаатай хэтэ сахюураа нилээд удаан хабирсалдуулба.

Угайдхадаа гуламтымнай гал үнин хада унтаршанхай. Урса гэрэймнай үрхөөр одо мүшэд шагаажа, ониб-аниб гэлдэхэ юм. Һүниин харанхыда таамагаар гуталаа бэдэржэ байхадаа мүнөөнэй зайн гал тухай бодохоһоо байтагай, лаампа хараагүй ябаа бшуубди.

Уданшьегүй дэлхэйн нэгэдэхи дайн эхилжэ абамнай сэрэгэй арын хүдэлмэридэ мордоо бэлэй. Дүүнэрээ тураажа үхүүлхэгүйн тула үнөөхи баянай кузницада үдэр бүри хүдэлжэ, түмэршэ дарханай мэргэжэлдэ һураа бэлэйб.

Нэгэтэ Нима ахаймни хаанаһаашьеб даа хуушан монголоор бэшэгдэһэн ном асараад, эжыһээ нюусаар намда уншаха һанаатай лушан ногоосоод, гэрэйнгээ булан соо ороодхибо. Үнэхөөрөөшье һонирхолтой ном байгаа һэн. Үзэг мэдэхэгүй һэн тула абяагүйхэн шагнабаб. Эгээл һонирхолтой бүлэгыень уншажа байхадамнай эжы хаанаһаашьеб даа ерээд:

— Яагаа гээшэбта, ном уншахада сээртэй юм. Орхигты,— гэжэ ганираад, буруулхэнээр толотуулжа байһан лушангыемнай буляажа абаба. «Бурханай заяаһан үршөөл иимэ гээшэ. Ном уншахада бурхан сухалдадаг юм, гэжэ Гэгээтын дасанһаа ерэһэн лама нэгэтэ эжыдэмнай захяа юм һэн ха.

Абамнай баруунай газарһаа бусаагүй, харин хэлэшэгүй ядаруу байдалһаа боложо наһа бараа бэлэй. Аба мүн баһа үзэг бэшэг мэдэхэгүй һэн. Сугтаа байһан ород нүхэдөө гуйжа, нэгэ хэды бэшэг бэшүүлжэ эльгээһыень хэзээдэшье мартахагүйб. Ленин багша, большевигүүд, эрхэ сүлөө, революци тухай тэрэ бэшэгүүд соонь бэшээтэй байгаа. Тэрэ бэшэгүүдыень абаагүйдөө халагланаб. Теэд яахаб. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй дүлии балай, һохор ябагдаа бшуу. Мүнөө һанахадам, Ленин багшамнай гансашье үгытэй ядуу ород арадые эрхэ сүлөөтэй болгохо гэжэ оролдоогүй, харин уужам дэлгэр Россин бүхы арадуудые мүлжэлгэ дарлалтаһаа сүлөөлхэ гэжэ тэмсэһэн байгаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо тэбхэр 51 жэл үнгэрбэ. Үмхиржэ хэлтыйшэһэн арбаад шахуу урса гэрнүүдэй орондо зуу гаран үрхэтэ айл. Борьёо нютагтамнай мүнөө лэнхын бодонхой. Оройдоо танихын аргагүй. Хуушанай ядаруу байдал, буряадуудай урса, һэеы гэрнүүд тухай хөөрэхэдэ, гайхаа тагна ехэ, мүнөөнэй зарим залуушуул үнэншэжэ үгэдэггүй.

Октябриин революциин ашаар эрхэ сүлөөтэй, амгалан тэнюун байдалтай болоһон бидэнэр һураха дүүрэн эрхэтэйбди. Володи гэжэ хүбүүнэйнгээ арбадахиие дүүргээд, Улаан-Үдын хүдөө ажахын институтда һуража захалхадань үнэхөөрөөшье тэнсэлгүй баярлаа һэм. Нютагай баяд ноёдуудта, ламанар болон оргойто бөөнэртэ дарлагдажа, мэхэлэгдэжэ ябаһан үгытэйшүүл һураха аргатай ябаа гүбди? Үгы ааб даа. Хүбүүмни му... совхоздо главна зоотех... дэлнэ. Бэшэг эльгээхые... дэш, үгы даа, недел... нэгэ дахин хонходоод... һуугаад, оронойнгоо зу... телефоноор хөөрэлдэнэ...

Үнэхөөрөөшье зол жа... лима үе сагта һууна гэ... шээнь, стол дээрэ ба... сторыем абаад үзэе. Ор... нүхэр шэнги тэрэнээ... Үхэр малаа бэлшээр... хадаа транзистораа за... дагбди. Малай хойно... раа ябахадаа тэрэнээ... дэлхэйн зүг бүхэндэ... дые дуулажархидаг гэ... гэржэ ерэхэдээ ашанар... булан соохи радиогоо... болёод, энэ транзистор... жа һалахагүй юм.

Мүнөө өөрын клубтай... кэтэй, һургуулитай бол... лиотекэһээ дуратай ном... шаха, үдэр бүри кино... тайбди. Хаа ганса элект... унтаршадаг. Тиимэ у... лаа городтошье тохёо... Саг зуура лаампа носо... бүүдшни гэмэрэлдэжэ...

— Урдань хайшан г... лэмхи дэнгээр байгаа... жэ хэлэхэдэнь, үнэхөө... данай юумэн ула болоо... юумэн зула болоо гэжэ...

Д. ЦЫ...
колхозой хүндэтэ...

ТУСХАИ МЭРГЭЖЭЛТЭ ХЭРЭГТЭ...

Арбадахиие дүүргэһэн гү, али сэрэгэй албанһаа ерэһэн хүбүүд, басагад хүдөөдэ торологгүй, заабол город тэрьелжэ ябашадаг муутай юм гэжэ хайхарамжагүйгөөр хэлсээшэдшье дайралдадаг. Иимэрхүү һанамжа ямаршье үндэһэгүй, буруу гэжэ хэлэхэ байнаб.

Юундэ?

Түрэл нютагтайнгаа, доодо үеынхидэйнгээ саашанхи хуби заяан тухай «хүнгэхэнөөр» бододог хүнүүд тиигэжэ хэлээ ёһотой. Жэшээнь, хоёр жэлэй саада тээ бидэ (18 хүбүүд, басагад) Инзагатын дунда һургуули дүүргээ һэмди. Дүрбэн хүмнай мүнөө Улаан-Үдын дээдэ һургуулинуудта һуралсана, бэшэдынь бүгэдөөрэн колхоздоо хүдэлнэ. Механизатор, хонишон, һаалишан... Хэхэ ажал яһала бии.

Уран һайханай кинофильм хараад гү, али ёохор наада хатараад тарадаггүйбди. Залуушуулай үүсхэлээр концерт эмхидхэгдэдэг, нютагайхиднайшье һонирхон харадаг. Сэхынь хэлэхэдэ, соёлой байшанда бүхы юумэн бии гээшэ. Жэшээнь, буряад хубсаһан, бага струнна оркестр, хоёр баян, магнитофон, пианино гэхэ мэтэ булта бии. Муунь гэхэдэ, клубай хүдэлмэри һайса мэдэхэ, концерт эмхидхэжэ шадаха тусхай мэргэжэлтэ үгы тулгарданабди.

Энэ асуудалаар Зэдын аймгүйсэдкомой соёлой таһагта, республикын соёлой министерствэдэ хэды дахин хандаа һэмди. Тусхай бэлэдхэлтэй хүниие эльгээхэбди гээд найдуулһан аад, мүнөө болотор үгыл даа.

Баян дээрэ дайралдаһан лэ хүн хамаагүй наадаа болодог. Теэд хүгжэмэй ното мэдэхэгүй һэн тула муртай юумэ хэ... но, бага струнна орке... лэ хэбтэдэг. Октябрь һ... багта республикын ... гэмэй ахалагша ме... Макаров ерэһэн юм. ... лаха дуратайшуул ол... Нэгэ неделиин турша... дуу (хоёр буряад, хоё... нуудые) дуулахыемна... һөөргөө городоо ... Мүнөө ехэл ядалдана...

Л. БУ...
хонишон, ВЛ...

НОМ—ХҮНЭЙ ХАНИ

Ном — хүнэй хани нүхэр гэжэ дэмы хэлэгдэнэгүй. Соёлоймнай байшангай дэргэдэ уншалгын һарюул залгай библиотекэ нээгдэжэ, номтой нүхэсэхэ дуратайшуул мэдэхээр олошороо. Үдэр бүри газетэ, журнал уншадаг, мүн радио анхаралтайгаар шагнадагшье һаа, хүнүүд библиотекэдэ ошохоо мартанагүй. Газетэ, журнал һэхэжэ гү, али уран зохёолой хүбхэ... зузаан ном уншажа һууһан хүнүүдые харахадаа, ажабайдалнай үнэхөөрөөшье золтой жаргалтай, амгалан тэнюун болоо, хүдөөгэйхид сүлөөтэй сагаа тон зүб үнгэргэжэ шадана гэжэ тухайлмаар.

— Библиотекэдэмнай бүхы дээрээ 4420 номууд бии. Уншагшадаймнай тоо табан зуу болонхой. Саашадаа олошорхонь мэдээжэ ааб даа,— гэжэ библиотекарь Дари Дабаева хэлэдэг.

Ниитын ажалда хабаадалсадаг эдэбхитэд-комсомолшууд ном тараалгада ехэ туһа хүргэнэ. Жэшээнь, Света Дабаева һаалишанаар хүдэлдэг. Сүлөөгүйб гэжэ тэрэ шалтадаггүй, колхозой түб ерэхэдээ заатагүй б... ородог, сугтаа хүдэлэ... таа һонирхолтой ном... шадаг.

Света басаганда а... хитэд улам олошор... журнал болон номууд... тэ, отарануудта саг... дэжэ байдаг.

Д-Г. Ц...
колхозой главна ...

ПУБЛИЦИСТИКЭ

Инзагатын галнууд

I

Галнууд, галнууд! Хүн зондо хүсэ шадал, эршэ зориг бадаруулһан галнууд. Владимир Ильич Ленинэй мүндэлһэн ГОЭЛРО-һоо эхи абаһан хүсэтэ галнуудтай Эхэ оронойнмай асари томо амжалтанууд холбоотой байхаһаа гадна, мүн баһа Буряад оронойнмай зүрхэ сэдьхэлые элшэ туяагаараа дулаасуулжа, эршэ зориг бадаруулжа байһан галнууд ха юм. Мүн даа. Зайн галай адар томо бахананууд холын хүдөө Инзагата, Борьёогоор алхалжа, айл бүхэндэ элшэ туяагаа сасаруулан толорно.

«Совет засаг дээрэ бүхы оронэй электрификацилгые нэмэхэдэ коммунизм болоно» гэһэн Ленин багшын сэсэн мэргэн захяагай эли бодо бэелүүлэгдэжэ байһые сэдьхэлээрээ мэдэрнэбди. Хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын түүхэдэ аттан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн багшын нангин үгэнүүдһээ ажахымнай али олон һалбаринууд һабагша татан һалбаран хүгжэнэ. Энэ үгэнүүдые үншэн хабһанайнгаа оборто хадагалжа ябаһан Инзагатын, Борьёогой ажалша бэрхэ хүн зон түйлаһан амжалтануудаараа омогорхохо ёһоороо омогорхоно.

Инзагатын зүүн урдахи добо дээрэ Соёлой байшан оршодог. Зайн галаар яларһан уужам салуу фойе соо залуу хонишод, малшад ёохор наада хатарна, дуу дуулана. Замбуулиин руу дүүлиһэн гайхамшагта хурдан үе сагые, зол жаргалай түлхюур заяаһан Ленин багшые, амгалан тэнюун ажабайдалые магтан домоглоно.

Совет засагай түлөө баатарлигаар наһа бараһан хүбүүдэйнь алдарта нэрые мүнхэлһэн дурасхаал — хүшөөгэй дэргэһээ Инзагатын галнуудые бахархан харахадаа, Соёлой байшан тээһээ һүртэйгөөр зэдэлһэн ёохор наадаиай дуу зугаа анхаран шагнахадаа, тэрэ холын үе сагые ойндоо оруулжа, уйдхар зоболонтой бага наһантнай заатагүй һанагдаха ёһотой.

Һанагдангүй яахаб. Һолоомон хүшалтатай урса гэртээ үдэшэ бүхэндэ суглараад, хэрзэгы аашатай ноёд баядые гү, али хомхой хөбдөг бөө ламанарые али зэргээр хараалһанаа үндэр наһатайнуул һанана ёһотой. Үльгэрэй баатарнуудые холын замда мордуулаад, эрхэ сүлөө, зол жаргал асарха ааба гэжэ сэдьхэлдээ найдагша һэн. Һүлэмхеэр бүүдэгэнэһэн лушангай гал үнишэһэн сэдьхэлыень дулаасуулдаггүй, ноёд баядшье, бөө ламанаршье тэдэниие, аршалдаггүй һэмнай. Харин холын тэрэ сагта баян анги һэегүй бахалуурдуулаад, эрхэ сүлөөгэй наран Инзагата дээгүүр мандан гараа һэм шуу.

Ленин багшын заяаһан эрхэ сүлөөгэй тугые дээрэ үргэлсэһэн алдарта хүбүүдэйнии арюухан нэрые мүнхэлһэн дурасхаал — хүшөөгэй дэргэдэ зогсоходоо, Кремлиин ододтол туяарһан галнуудыешни, Инзагата, бахархан харанабди. Колхоз байгуулхын тула бүхы зөөриеэ хамтадхажа, эсэхэ сусахые мэдэнгүй эрид шударгаар хүдэлһэн хүнүүд Инзагатада олон.

II

Галнууд, галнууд! Улад зондо хүсэ шадал, эршэ зориг үгэһэн галнууд.

Гушаад онуудаар колхоз байгуулалсаһан үбгэд, хүгшэдэй хараһаар байтар хүгжэн һалбарһан ажахынь мүнөө миллион хахадһаа үлүүсэ олзо жэлдээ үгэнэ. «Үбгэрөөб, хүдэлхэ шадалгүй болооб» гэжэ эндэ хэлсэдэггүй, харин үни хада нэнсидэ гараһан үбгэд, хүгшэд колхоздоо хамһалсана, бэлигыень арьбадхалсажа байдаг. Хаанашье, хэзээдэшье хада эдэбхи үүсхэл! Жэшээнь, Борьёо нютагта (2-дохи отделени) ажаһуудаг Доржи Шареевич Цыреновые абаад үзэе. Энэ нүхэр «Хүндэтэ колхозни гой» нэрэдэ хүртэһөөр үнинэй. Аржагар гоёор арамнайлһан дүрыень харахадаа, алталан бэшэгдэһэн нэрэ обогыень уншахадаа, нютагайхидынь нүхэр Цыреновээр омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Тэрэ жаран долоо наһатай. Хүдэлэ гэжэ тэрэниие хэншье баадханагүй. Тиигэбэшье Доржи Шареевич мал ажалай бригадые хүтэлбэрилжэ, жэлһээ жэлдэ магтаат һайшаалда хүртэдэг. Тэрэшэлэн Д. Ш. Цыренов шэнги эдэбхи үүсхэл гаргадаг, эсэхые мэдэнгүй хүдэлдэг хүнүүд эндэ яһала олон.

Зайн гал, телефон, айл бүхэндэ елэгэр гоё мебель, радио, транзистор— юрэдөө, бүхы юумэн дууһан бии. Электро-пеэшэн дээрэ сай бусалгажа гү, али транзистор шагнажа байһан ашанараа бахархан харахадаа, табяад жэлэй саана зобожо ябаһанаа тэрэ заатагүй һанаа ёһотой.

Аша гушанарайнгаа зол жаргалтай һууххын тула тэдэнэр гражданин, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүлэн соохуур ото ябалсаһан, хамтын ажахы байгуулалсаһан, түсэбтэ түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсаһан байха. Харин мүнөө ажалай дүлэн бүришье сортоогойгоор соробхилжо, ажахынь жэлһээ жэлдэ баяжана. Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсаһан хонишод, малшад, механизаторнууд эндэ олон. Жэшээнь, зуун ехэ хониһоо 100—110-аад хурьгадые абажа, тобир тарганаар ондо оруулһан, хонин бүриһөө 3.5 килограмм нооһо хайшалһан хонишод Ц. Ж. Цыреторова, Н. Ч. Гомбоев, Д. Д. Галсанов гэгшэдэй нэрэнь Инзагатаһаа гадна, мүн бүхы аймаг соогоо суурханхай.

Тиихэдэ, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Совөдэй депутат, Ленинэй ордентэ хонишон Гомбо-Цэрэн Гончиковна Цыремпиловае республика доторнай мэдэхэгүй хүн үсөөн байха. Угсаата зонойнгоо омогорхол болоһон юрын буряад эхэнэр мүнөө гүрэн түрын асуудалнуудые шиидхэлсэнэ бшуу. Урдань, хаанта засагай үедэ, буряад эхэнэр ямаршье эрхэгүй, үзэг бэшэг мэдэхэгүй, харанхы мунхаг байдалда байгаа бшуу.

Ленин багшын ашанарай — Инзагатын залуу хүбүүд, басагадай эдэбхи үүсхэл бараадхашагүй баян. Колхозой табяад шахуу комсомолшууд һайн дураараа сакманщигуудаар хүдэлхөө гаранхай. Энэнээ тэдэнэр В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо зорюулна. Ахамад хонишодой дуршалые халан абажа, нэгэншье хурьса гарзада оруулангүй түлжүүлхын тула эршэтэйгээр хүдэлжэ байхыень харахада урматай гээшэнь.

Гушаад жэлэй саана иимэ байшан тухай бодохо сүлөөгүй ябагдаа. Гэбэшье нютагаа болбосон түхэлтэй болгоод, зайн галаар яларһан уужам салуу байшан соо сүлөөтэй сагаа үнгэргэхые шэбшэгшэ бэлэй.

Мүнөө сагай эрилтын ёһоор баригдаһан Соёлой байшан. Концерт гү, али үргэн экрантай кинофильм хаража һуухада, городой томо театр соо һууһан шэнги һанагдаха юм. Гадна дунда һургуули, больница, хүүгэдэй саад, гостиница, стадион, гурбан бани, эхин классуудай хоёр һургуули бии. Тиихэдэ тамаралгын бассейн, хүн зоной ажаһуудалые хангаха комбинат, спортивна зал, уһанай фонтан бариха, Соёлой байшангһаа эхилээд түб үйлсэ хүрэтэр һуунагтаһан сэсэрлигтэ зүргэ хэхэ түсэбтэй. Эдэ бүтэдэнь колхозой хүсөөр баригдаха юм.

III

Юрын хонишон, дээдэ засаг түрын гэшүүн!

Депутат эхэнэр блокнодоо һэхэнэ. Элдэбын юумэн бэшээтэй. Москвадахи уулзалгаһаа эхилээд, түрэл нютаг хүрэтэрөө дууһан бии. КПСС-эй XXIII съездын делегаткануудта Франциин Ницце городой эхэнэрнүүдэй эльгээһэн улаан сэсэг тухай, съезд дээрэ Долорес Ибаррурийн хэлэһэн үгэ тухай өөрын һанамжа... Тиигээд недели бүхэндэ аймагайнгаа хүнүүдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн, зүбшэл заабаряараа хубаалдаһан, туһа хүргэһэн тухай.

Гомбо-Цэрэн Гончиковнатай хөөрэлдэһэн тэрэнһээ эхэ ёһоной туһалажа абаһан хүн бүхэ... гүй, харин үнэн зүрхэ... яахалан хүргэжэ ябада...

Капиталис гүрэнүүдэй ... дэ юрын хонишон, һаали... нуудэй хабаадалсахаһаа ... дунда шадалтай хүнүүд ... болохо эрхэгүй ябадаг. З... ганса баяшуулай гарта. ... дэнэр үгытэй ядуу ажал... ланъ хүрэтэр мүлжэхые... улам баяжахые оролдо... һэн тула дайн дажаа ... ямаршье гэмгүй хүнүүдые...

Юрын хонишоной ү... хэжэ ябаһан ажалыень ... лоо һаа, анжаран захал... жэшье, горитойшье юу... байха. Гомбо-Цэрэн Гонч... тын хүдэлмэриһөө огто ... гүй, харин үдэр бүри хэ... ажал ха юм даа гэжэ ... хөөрэдэг. Социалис мүр... рүү зэргэдэ ябалсаһан ... хүнүүд Инзагатын түхэл... билгана, болбосон түхэл... бшуу.

Галнууд, галнууд!... Зо... тэ эрхэ сүлөө, зол жарга... хүсэ шадал, эршэ зориг ... галнууд. Ерэхэ жэлдэ ш... залархюун нютаг, Ленин б... рэһөөр 100 жэлэй алдар... ехэ амжалтаар угтахаш. О... лэй үнгэрхэ тума ши улам... хэш, бүри гоё һайхан бол... та Ленин багшын арюун ... мүнхэлөө дурдан домогло...

М. ОСО...
манай тусхай...

ШАГШЫН ЗУРАГЛАЛ

ЖАРГАЛТА ЖАРА НАҺАН

...тариадай агууехэ багша Ленинэй ехэхэн дүрэ зурага дунда зэргын бэетэй ...уни удаан зогсоно. Энэ ...раг унинэй янзатайшье айхабтар нарилжа, уран ...гдаһан рама соо яла сала ... Баруун гар тээнь колхоз правлениин, аймагай, рес... зүгһөө барюулагдаһан ...нууд. «Хорёод оной ком... Банзаракцаев Очир Хонгоровичто ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн ...уулан» гэжэ нэгэ шэнэ ...дэрэнь бэшээтэй.

... Хонгорович мүнөө адаг ... урда юундэ үни удаан ...? Юун тухай бодожо, һана...б? Энээниие таажа, мэ... бэрхэтэй. Һаһан соо... бүтээһэн ажал хүдэл... һанаанһаань гаранагүй...

«Юун тухай бодонобта? Һаһан соогоо ямар хэрэг бүтээжэ, хэды шэнээн ута зам гаталаабта?—гэжэ асуубаб.

— Барагтай ааб даа. Хүнэй хэһые хээ гээшэ аабзаб даа. Намда олонһоо үлүү хэһэн бүтээһэн юун байхаб даа,— гэжэ өөр тухайгаа юушье хөөрэнгүй, харин олоной ажал, хамтын ажабайдал, арад зоной ажаһуудал тухай хөөрөө бэлэй.

— Октябриин хубисхалай хатуу шэрүүн жэлнүүдэй үедэ юушье мэдэхэгүй арбатай хүбүүн нютагайнгаа нэгэ шадалтайшаг айлай хони, ямаадые адуулжа ябааб. Тэрэ гэһээр аяар таби гаран жэл үнгэрөө. Таби дахин газар дайда сэсэглээ, хатһараа. Совет засагай тогтоһоор манай ажабайдал заахашье хагдарааагүй, харин улам һалбаран сэсэглээ. Үнгэрһэн жэлнүүдэй амжалтанууд, зол жаргал, үглөөдэрэйнгөө үлзы һайхан үе сагууд тухай сэдьхэл һаналаа гүйлгөөд үзэхэдэ гоёл байна даа,—гэжэ Очир Хонгорович хөөрэнэ.

Энэ үбгэжөөлэй хэһые, үзэһэн хараһые, гаталһан замые тооложо барашагүй ааб даа. 1927 оной намар комсомолой гэшүүн боложо ороходоо, хори наһанайнгаа эгээл шамбай шираг үедөө ябаа. Нютагтаа хамтын ажал байгуулалсахын тула эсэшэ сусашагүй оролдожо, һүни үдэрые илгалтагүй ангиин дайсадаар тэмсэһэн. Хамтын ажалай тогтожо, колхозой бии болоһонһоо хойшо түрэл нютагайнгаа һалбаран хүгжэхын тулада олон эдэбхитэдэй дунда хододоо түрүү, жэшээ харуулан ажалладаг модошо дархан байһан тулада, олон шэнэ һайхан гэрнүүдые барилсаа. Захааминай аймагта Зэдын комбинадай бии болоходо автомашинануудай һаадгүй ябажа байхын тулада дардам һайхан харгы хэлсэжэ, хэды ехэ шулуу малталсахаһаа гадна, олон гол горход дээгүүр хүүргэ барилсааб!

Газар дэлхэйдэ гай тодхор татаһан галзуу фашистнуудай Эхэ оромнай добтолон ороходо, совет сэрэгшэ нангин тангариг абажа, гарһаа буугаа һалгаангүй, баруун фронт дээрэ табан жэл соо ото түмэр харгын хүүргэнүүдые барилсаһан намтартай. Эрэ хүнэй намтар баян гэдэгэй ёһоор, тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай гал дүлэн соо ябажа, 1943 ондо Ленинэй партиин гэшүүн боложо, Совет агуу оронойнгоо урда харюусалгань улам ехэ болоһон байгаа. Тэрэ гэһээр үнэн сэхэ, эрэлхэг зоригтой ябажа дайгаа дараад, 1946 оной намар түрэл нютагаа бусаа бэлэй.

Амгалан ажалай халуун охин соогуур һалбарһан эхэ нютагайнгаа ажалшан зониие ударидахаар Очир Хонгорович Банзаракцаев таряан ажалай бригадын бригадираар томилогдоо һэн. Тэрэнэй удаа сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ боложо, айхабтар эдэбхи үүсхэлтэйгээр олон жэлдэ ажаллана. Мүн нютагай Соведэй депутадаар олон удаа һунгагдаһан юм.

1957 ондо нэгэ отара хонидые тушаажа абаад, мүнөө болотор ажаллажа гараа. Хонин ажалдаа амжалтатай һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө 1962 оной намар Эхэ оронойнгоо ниислэл хото Москвада, ВДНХ-да ошожо ерээ һэн. Олоной хэрэгэй түлөө ходо һаналаа табижа ябадаг хадаа ямаршье суглаан, зүблөөнэй болоходо сабшалан, таряалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха асуудал табяад һаладаггүй һэн. Мүн оорөөшье хонин ажалда хүдэлжэ байха зуураа, даалгагдаһан 30 га сабшалангаа үтэгжүүлжэ, һайн ургаса хуряадаг бэлэй. Энэ сабшалангһаа гектарай 23 центнер хүрэтэр үбһэ хуряадаг һэн.

Найман Шэлэй сада тээ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин зүблөөн дээрэ сабшалангаа шэбхэжүүлхэ, уһалха тухай шангахан эрилтэ Очир Хонгорович табяа һэн.

— Дал хорёогойнгоо шэбхэ шабааһа сабшаландаа гаргажа тараахын орондо шугы шэдхэ, гол горхоной эрье руу адханабди. Энээниие яашье тэсэхын аргагүй. Мүнөө колхознай трактор, машинануудаар дутахаяа болёо. Энээниие саашалаа дабтаха болоо һаа, намайе хонин ажалһаа сүлөөлөөд, луговодой звено даалгагты! —гэжэ сэхэ рууль хэлэһэн байгаа. Теэд хонин ажалһаа сүлөөлэгдөөгүй һэн. Үнэндөө Очир Хонгорович эндүүрээгүй байгаа. Мүнөө колхознай луговодуудай звено эхидхэнхэй, жэлэй дүрбэн сагта таһалгаряагүй хүдэлжэ байдаг болонхой.

Очир Хонгорович Банзаракцаев миин һуужа шададаггүй. Хуушанай модошо дархан хадаа, гүүртэ, отарануудаар ябажа, тэргэ, шарга заһадаг, зундаа таряанайнгаа полиие харууһалдаг.

«Амиды ябаһан наһандаа ажалые жаргал гэдэг юм» гэжэ буряадаймнай суута уран зохёолшо Х. Н. Намсараев дэмы хэлээгүй. Манай нютагай үнэн сэхэ коммунист үбгэн Очир Хонгорович жараяа дабажа, жаргалта наһаяа эдлэбэшье, «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ тухай». КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолтой һайса танилсаһан хадаа, Ильичэй революционно ажал ябуулгые, үзэл суртаалые, һургаалые һайса ойлгоһон хадаа нютагайнгаа зондо ходо Ленин тухай хөөрэжэ ябадаг. Хүндэтэ Очир Хонгорович олонойнгоо дунда үшөө хүндэтэй, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шадалаараа туһалжа, үни удаан жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ябаг лэ!

Ц. НАЙДАНОВ.

Захаалин.

...РЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

...озаниин леспромхоз — Челябинска областниин эгээл томо ...нуудай нэгэн юм. Леспромхозой хүдэлмэришэд Ураа...нуудта модо бэлэдхэнэ. 1968 оной түсэбһөө гадуур 32 ...кубометр модо бэлэдхэжэ, ороной шэнэ барилгануудта .... Модо бэлэдхэлэй хүдэлмэрндэ шэнэ технологи хэрэг....

...РАГ ДЭЭРЭ: леспромхозой түрүү хүдэлмэришэд С. Гиль... (зүүн гарһаа), А. Климин гэгшэд ажал дээрээ.

ТАСС-ай фотохронико.

...ЛАДИМИРСКА ОБЛАСТЬ. «Рекорд-101» түхэлэй үнгэтэ ...ша хэхэ телевизорнүүдые Александровска радиозавод бү...гдаг болобо.

... техникээр гүйсэд хантагдаһан, ажалынь оньһожоруу... цех соо шэнэ телевизорнүүд бүтээгдэнэ.

...РАГ ДЭЭРЭ: «Рекорд-101» гэжэ телевизорнүүдые суг... цех соо. Наада таладань регулировщик Михаил Гераси...

ТАСС-ай фотохронико.

...АЛДАА ШАЛГАРНА

...ай аймагай Холтоһо...хэ холбооной отделениин ...ри һайнаар ябажа байн...

... телефонно холбоо һайжа..., тосхоной ажалшадые ... журналнуудаар сат сооонь ... ехэ анхарал табигда...

...һагай начальник Мария ... Фадеева жэл бүри хэб...гые һайнаар эмхидхэ...тэдтэй хамта олониин ... ойлгууламжын хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулдаг юм. Тиимэһээ байгша оной эхинһээ 1005 хэһэг газетэ, журналнууд захидажа, хэблэл захилтын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Отделениин хүдэлмэри энээгээр хизаарладаггүй. Эндэ газетэ, журналнуудай выставкэ эмхидхэгдэдэг.

Энэ коллектив ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлажа, коммунис ажалай коллективай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЗАНШАЛТА УУЛЗАЛГА

Һаяхан мяха-консервын комбинадай Соёлой байшан соо залуу хүдэлмэришэдэй, комсомолшуудай ордента наһажаал зонтой уулзалга үнгэргэгдэбэ. Орден хайрада хүртэһэн нүхэдтэй уулзалгые эмхидхэлгэ комсомолой комитедэй ажал ябуулгада заншал болонхой. Жэшээнь, арбан юһэдэхи хамтын байрада Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай баатарнуудтай уулзалга һаяхан үнгэрөө һэн.

Соёлой байшан соо болоһон үдэшые ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Люба Чиркова нээгээ. Һүүлдэнь пионернүүд амаршалгын үгэ хэлэжэ, эндэ уригдаһан наһажаал нүхэдтэ сэсэгүүдые барюулаа. Һүр жабхаланта байдалай оршондо комбинадай болон комсомолой тугууд оруулагдаа.

Социалис Ажалай Герой К. И. Филиппова, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденой кавалер В. И. Немучин болон бусад нүхэд сэдьхэлээ хүдэлгэн үгэ хэлэжэ, залуушуулые амаршалан, ажалдаа амжалта туйлахыень юрөөбэ.

Ингэжэ хоёр үеынхидэй хөөрэлдөөн һайнаар үнгэржэ, сугларагшадай сэдьхэлдэ мартагдашагүй баяр үлөөгөө.

Манай корр.

ҺОНИРХОЛТОЙГООР ҮНГЭРӨӨ

Һаяхан Хужарай клубта асуудал, харюутай үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Нэн түрүүн «В. И. Ленинэй эдир наһан» гэжэ киножурнал харуулагдаба. Ушар юуб гэхэдэ, Ульяновтанай бүлэ тухай, Ленинэй Сибирьтэ сүлэгдэһэн тухай хөөрэхые хужарайхид гүйһан байна. Горхоной дунда һургуулиин нуралсалай таһаг даагша Дарья Дамбаевна Халангуевагай агууехэ вождиин үг гарбал, бүлэ тухай удха һайнтай хөөрэлдөө үнгэргэхэдэнь, киножурнал бэлэдхэл болоо үгөө бшуу.

Уласхоорондын байдал тухай нэмэлтэ асуудалнуудта партиин райкомой инструктор В. Д. Шагдуров дэлгэрэнгы харюу үгөө.

Арадай һайндэр—сагаалган тухай аймагай болон республикын газетэнүүдтэ юундэ бэшэнэгүйб гэжэ ажалшад мүн лэ һонирхоно. Монгол, буряадуудай хэр угһаа найрлажа байһан энэ һайндэрэй арадай үндэһэн удха тухай, тэрэниие ламанарай яажа шажанай найр болгохые һэдэһэн тухай, энэ һайндэрые яажа шэнээр, социалис удхатайгаар үнгэргэхэ тухай «Саян» газетын редакторай орлогшо Л. Д. Тапхаев хөөрэбэ.

Энэ үдэшэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Тэрэниие клубай дүрбэн хүдэлмэрилэгшэд, библиотекарь Л. А. Сороковикова, киномеханик Е. Т. Сороковикова, клубые даагша Татьяна Азаргаева, методист Нина Шагдурова гэгшэд бэлдэһэн байна.

Эдэ нүхэд һайнаар ажаллана гэжэ тэмдэглэмээр. Шэнэ клубай нээгдэһээр богонихон сагай болзор соо хэдэн хэмжээ ябуулга үнгэргэгдөө. Тэдэнэй үүсхэлые Туранай совхозой партийна, комсомолой комитедүүд, рабочком саг сооонь дэмжэнэ. Хүдэлмэриинь түсэбтэ һонирхолтой хэрэгүүд хараалагданхай. Мүнөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадтай уулзалгын үдэшэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Һүүлдэнь Түнхэн нютагай урданай байдал тухай тематическа үдэшэ болохо юм.

Харин энэ үдэшэдэ үгтэһэн «Дуран гэжэ дэлхэй дээрэ бии юм гү? Дуран, нүхэсэл гэжэ юун гээшэб? Инаг басагандаа хүбүүн ямараар хандаха ёһотойб? Ямар дуран ёһотой дуран гэжэ тоотойб?» гэһэн асуудалнуудаар тусгаар зүбшэн хэлсэлгэ болохо.

Л. ХУЖИРОВ.

Түнхэн.

УСТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

СҮҮДХЫН 1000 ГРАММ

Боохоной аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша Клава Баклина даажа абаһан 80 малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэа дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээнэ. Һаяхан тэрэнэй харууһалһан 14 үхэр эрхим тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдаа.

Мүн тиихэдэ эндэ үнинэй малшан Михаил Султанов суутай болонхой. Энэ нүхэрнай үнгэрһэн һарада харууһалжа байһан 81 үхэрэйнгөө тул бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 850 граммаар нэмээһэн юм.

Харин мүнөө эдэ малшад гүрэндэ тарган мяха тушаахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

ҮДЭР БҮРИ — 11 ЛИТР

Алайрай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Иванический һү һаалиин гүүртын һаалишан Валентина Константиновна Тыщенко В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, үдэр бүри үнеэн бүриһөө 11 литр һү һаахаар уялга абанхай. Нёдондо жэл Валентина Константиновна нэгэ үнеэн бүриһөө 3789 килограмм һү һаажа, Усть-Ордынгаа округ дотор эрхимлэһэн намтартай. Теэд мүнөө энэ нүхэрнай хуриэ «Страна Советов» колхозой түрүү һаалишан Екатерина Полещугые социалис мүрысөөндэ уриһан байна.

ЖЭЛЭЙХИЬЭЭ — 215 ПРОЦЕНТ

Үнгэрһэн жэл Алайрай аймагай «Кутуликский» совхозой шубуушадай фермын коллектив нилээдгүй ехэ амжалта туйлаа. Тиигэжэ эндэхид гүрэндэ түсэбэй ёһоор 1.400.000 үндэгэ тушааха аад, аяар 3 миллион үндэгэ худалдажа, түсэбтэ даабаряа 215 процент дүүргээ.

Эндэ нэгэдэхи фермын үнинэй шубуушад Евдокия Дударик, Анастасия Марценюк, Марфа Шелепова гэгшэдэй хубита яһала бии. Ушарынь гэхэдэ, эдэ нүхэднай тахяа бүриһөө 160—170 үндэгэ абаһан юм.

ШЭНЭ ГЭРТЭ ТҮБХИНӨӨ

Нёдондо Усть-Ордын совхозой барилгашад хонишод, малшадтаа болон механизаторнуудтаа байрын гэрнүүдые нилээдгүй олоор барижа баясуулһан юм. Энээндэ Алексей Развожжаевай хүтэлбэрилдэг модошодой бригадын хубита яһала бии. Юуб гэхэдэ, эдэнэр барилга, заһабарилгаа түргэн саг соо, һайн шанартайгаар бүтээдэг байһан шуу.

Гадна үнгэрөөшэ жэл эндэхи барилгашад түсэбэй ёһоор 77.500 түхэригэй барилга бариха аад, 175.900 түхэригтэ хүргэжэ, аяар 568 дүрбэлжэн метр малай байранууды болон хүнэй байха гэрнүүдые болгоохон юм.

НЭГЭ ТҮХЭРИГӨӨР — «ВОЛГА» МАШИНА

Һаяшаг Нүхэдэй бэлэдхэлгын конторын жолоошон Иван Купер ДОСААФ-ай 3-дахи автомотолотерейн биледээр «Волга» автомашина шүүхэ аза талаантай байба.

Тиихэдэ нёдондо гараһан шэнэ жэлэй шүүбэритэ лотерейн билет абагшад хооһоор үлөөгүй. Ушарынь гэхэдэ, «Ваяндаевский» совхозой Нагалинска отделениин үнинэй механизатор Николай Шоткинов «Запорожец» автомашина шүүгээ бшуу.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Дээдэ хайра

ХАНОЙ (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын ЦК-гай Президиум США-да эсэргүү дайнда дайшалхы амжалта туйлаһанайнь түлөө арадай сүлөөрэлгын хүсэнүүдые «Эхэ орон» гэжэ орденоор шагнаба гэжэ сүлөөрэлгын хэблэлэй агентство мэдээсэбэ.

Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин приказ

ХАНОЙ. (ТАСС). Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тогтоогдоһоор 8 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Сүлөөрэлгын хэблэлэй агентство Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй командованиин приказ толилһон байна.

«Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын алдарта туг доро 8 жэлэй турша соо баатарлигаар тулалдажа, бүхы талаараа хатуужан бэхижээд, арадай даалгаһан хүндэ хүшэр зорилгонуудые бэелүүлнэ» гэжэ приказ дотор хэлэгдэнэ.

Дайшалхы амжалтануудые туйлаһантайнь дашарамдуулан, арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд болон командирнуудые командовани амаршалаад, арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, Америкын империализмда эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа Урда Вьетнамай арадта туһалжа, дэмжэжэ байһанайнь түлөө аха дүү социалис оронуудта, бүхы хүн түрэлтэндэ, мүн тэрэ тоодо түрүү үзэл бодолтой США-гай хүнүүдтэ үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэ.

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй мэдүүлгэ

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). «Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал хүсэдэг бүхы хүнүүд ФРГ-гэй президентые Баруун Берлиндэ һунгаха һунгалтые буруушаана», — гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй эндэ толилогдоһон мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Тэрэ мэдүүлгэдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президент координатор Изабелла Блюм гараа табяа.

Энэ алхам хадаа уласхоорондын эрхэнүүдтэ зүришэлдэнэ, Европодохи байдал түгшүүрилтэй болгоно, тиимэһээ эб найрамдалда аюул тохёолдуулна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ДРВ-гэй, НФОЮВ-ай түлөөлэгшэдэй пресс-конференци

ПАРИЖ. ТАСС-ай корреспондент Р. Серебренников ингэжэ дамжуулна:

Вьетнамай асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын тула Вьетнамда хэжэ байгаа Холбоото Штадуудай эзэрхэг түримхэй дайн байлдаае болюулха, Америкын сэрэгүүдые, тэрэнэй туһамаршадай сэрэгүүдые Урда Вьетнамһаа үгэ дуугүйгөөр, бүхыдэнь гаргаха, энэ орондо Америкын баазануудые үгы хэхэ гээшэ гол зорилгонуудайнь нэгэн болоно. Франциин, гадаадын журналистнуудай пресс-конференци дээрэ февралиин 13-най үдэшэлэн үгэ хэлэһэн ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ Нгуен Тхань Ле, Урда Вьетнамые Сүлөөлхэ Национальна Фронтын түлөөлэгшэ Чан Хоай Нам дээрэ хэлэгдэһэн һанамжануудые баримта болгоһон байна.

Сайгоной засагаархид, мэдээжэ болоһон худал хуурмаг баримтануудаа дабтахадаа, Урда Вьетнамай асуудалые зүбөөр шиидхэхые оролдоогүй байһанаа гэршэлэн харуулна гэжэ Чан Хоай Нам зааба. Дүрбэн гүрэнэй зүблөөндэ хабаадагшад хоорондоо нягта барисаатай болоо гэһэншүүгээр баруун оронуудай пропагандын тараажа байһан худал хуурмаг мэдээсэлые Урда Вьетнамай түлөөлэгшэд ехээр буруушаан элирүүлээ.

Сагаа һарын һайндэрэй болохоёо байһантай дашарамдуулан, дайн байлдаа зогсоолгын болзорые һунгааха тухай бүхы дурадхалнуудые Вьетнам тушаа хэгдэжэ байгаа дүрбэн гүрэнэй зүблөөн дээрэ миниин делегаци зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байна гэжэ Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

США хадаа ДРВ-гэй бэеэ даанхай, аюулгүй байдалда хоро хүргэдэг бүхы хэмжээнүүдээ болюулха, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна Фронтын программатай зохилдуулан, гадаадын гүрэнүүдэй ямар нэгэн хамааралсалтагүйгөөр хуби заяагаа сүлөөтэйгөөр шиидхэхэ арга боломжо Урда Вьетнамай арадта олгохо зэргэтэй гэжэ ДРВ-гэй делегациин тусхай түлөөлэгшэ Нгуен Тхань Ле зааба.

США хадаа вьетнам арадай гол эрхэнүүдые хазагайруулжа, Вьетнамда эзэрхэг түримхэйгөөр добтолон ороһон гүрэн мүн гэжэ Нгуен Тхань Ле мэдүүлээ. Энэнь бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ юм. Вьетнам тушаа асуудалаар Парижда болоjo байгаа дүрбэн гүрэнэй зүблөөн дээрэ юундэ амжалта туйлагданагүйб гэхэдэ, эзэрхэг түримхэй политикаһаа США арсаха дурагүй байна.

Израилиин элшэн сайдай мэдүүлгэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Англи Израильда буу зэбсэг үгэжэ үргэлжэлшөөр. Лондондо байдаг Израилиин элшэн сайд Ремез февралиин 13-да дээрэ хэлэгдэһые баталба. Израиль һүүлэй дүрбэн жэл соо «Центурион» гэжэ Англиин танкнуудые саг үргэлжэ абажа байна гэжэ Израилиин элшэн сайд мэдүүлээ гэжэ «Гардиан» газетэ мэдээсэнэ. Англи Израильда буу зэбсэг үгэлгөө нэгэшье болюулаагүй юм гэжэ элшэн сайд мэдэрээ.

Обороной министрэй орлогшо генерал Цур түрүүтэй Израилиин сэрэгэй делегаци Англида байха үедөө Англиһаа шэнэ буу зэбсэг худалдан абаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ гэжэ хэблэлэй мэдээсэлэй толилһоной дашарамда элшэн сайд үгэ хэлээ.

Хүдэлмэригүйшүүлэй тоо олошорно

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Байгша оной январь һарада США-гай хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 2,8 миллион хүн хүрэтэрөө олошороо, энэнь ороной ажалша хүн зоной 3,3 процентнь болоно.

Негр яһатан урданайхидаал али ажал бэдэржэ ехээр зобоно гэжэ ажалай министерствын мэдээсэлһээ эли болоно. Ажалгүй негрнүүд сагаан зүһэтэндэ орходоо процентынгээ талаар хоёр дахин олон юм.

Ажалгүйшүүлэй тоо үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарынхитай сасуулбал, балай ехээр хубилаагүй гэжэ эндэ тэмдэглэгдэнэ.

Шанга хэһээлтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сан-Францискын сэрэгэй трибунал Америкын армиин юрын солдат Несрей Сод гэгшые 15 жэл түрмэдэ хаахаар шиидхэбэ.

Вьетнамай дайнда хабаадалсахаяа арсаад, түрмэдэ һуужа һайһан 27 солдат түрмэ соогоо һуумал демонстраци хэһэн байна. Тэдээнэй тоодо Н. Сод байлсаа. Өөрынгөө нэгэ нүхэрые буудуулһанайнгаа түлөө түрмын харзаһынартэ эсэргүү демонстраци эдэнэр хэбэ. «Үймөө» үүсхэбэ гэжэ солдадуудта зэмэ тохогдоо. Тэрээнэй түлөө шангаар хэһээгдэхэ ёһотой юм. Содой 26 нүхэдтэ мүн лэ адлирхуу зэмэ тохогдохо байна.

Тэмсэлдэ уряалба

БЕРЛИН. ТАСС-ай корреспондент М. Никиточкин ингэжэ дамжуулба:

Фашизмын, колониальна гуримай эзэрхэн зонхилжо байгаа оронуудтахи эхэнэрнүүд болон үхибүүдэй байдал тухай, адли тэгшэ эрхэ сүлөөтэй болохын түлөө тэдэнэй тэмсэл тухай асуудалнууд Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын Демократическа Федерациин секретариадай февралиин 13-да эмхидхэһэн пресс-конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Эквадорой олохон провинци нуудта жэл бүри ган гасуур болодог. Тиимэһээ хэдэн арбаад километрһээ уһа зөөхэ баатай бологдоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ороной нэгэ тосхондо арад зон уһа абахаяа хүлеэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

«МАЯК» № 1—ЛЕНИНИАНАЙ ХУУДАҺАНУУДААР ЭХИЛБЭ

Ивалга тосхондохи «Һунгагшадай клубта» үйлэдбэри-туршалгын ажахын хүдэлмэришэд олооро сугларба. Һунгагшадтай энэ үдэшын уулзалга В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагданхай.

Аман журналай нэгэдэхи хуудаһан нээгдэбэ. Хүтэлэгшэ В. Н. Старжевская, дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша А. Иванов гэгшэд В. И. Ленинэй революционно ажал ябуулга тухай, багшынгаа алдарта 100 жэлэй ойе совет арад яажа угтахаар бэлдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Хоёрдохи хуудаһан — «Ленинэй захяа заабаринуудта батаар этигэнэбди» гэжэ нэрлэгдэбэ. Энээниие һургуулиин һурагшад, пионернүүд эхилбэ. Тэдэнэр Ленин багша тухай уран шүлэг уншажа, концерт харуулжа түгэсхэхэдэнь, һунгагшад альга ташан угтаба.

Сценэ дээрэ аймагай библиотекые даагша Вера Ефимовна Сойко, «Маяк» журналай гурбадахи хуудаһа ираба. «В. И. Ленин тухай шэнэ номууд», «Кремлиин комендантын тэмдэглэлнүүд»—авторынь Мальков, «Эхын зүрхэн», «Ленинтэй хамта үнгэрэгдэһэн нэгэ үдэр» гэһэн номууд.

— Эдэ номуудые уншагты, хүндэтэ һунгагшад,—гэжэ Вера Ефимовна хандаба.

Энээгээр энэ журналай хуудаһан түгэсэбэ. Һүүлээрнь «Эдэнэр Лениниие үзөө һэн» гэһэн киножурнал харуулагдаба.

Хамагай һүүлдэ Ивалгын дунда һургуулиин һурагшад, пионернүүдэй «Улаан галстук» гэжэ уран һайханай ансамбль наада табижа баясуулба.

Ивалга тосхоной клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн һунгагшадай «Маяк» гэжэ аман журналай нэгэдэхи номер иимэ байбал даа.

— Һонин байна,—гэжэ һунгагшад өөһэдынгөө клубай ажал ябуулгые магтана.

Улаан-Үдын аймаг. **И. ИЛЬИН.**

СИБИРЬТЭ—ТҮРҮҮШЫН

М. И. Глинкын нэрэмжэтэ Новосибирскэ консерваториин ехэ зал соо концертнэ орган тодхогдоо. Хүгжэмэй иимэ түхэлэй инструмент Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ анха түрүүшынхеэ асарагдаба гээшэ ха. Тус инструмент Германска Демократическа Республикын «Вильгельм Зауэр» гэжэ бүхы Европодо мэдээжэ фирмэдэ бүтээгдэһэн, хабсаргагдаһан байна. Энэ фирмэ анха байгуулагдаһаар зуугаад жэл болонхой. Эндэ орган гээшые уран нарин дархашуул хүбин хубяарнь түнхижэ, мүлижэ бүтээдэг юм.

Франкофурт хотын Фельтманштрассай гудамжада дурсагдаһан асари ехэ инструментнүүд ухаалан зохёогшодой багахан бюродо эгээ түрүүн зурагдан бэлдэгдэнэ. Тус бюрогойхид мүнөө үедэ манай Москва, Киев, Одессо, Свердловск болон бусад хотонуудай захилнуудые дүүргэхэһээ гадна, Польшо, Венгри, ФРГ-дэ олохон инструментнүүдые бүтээжэ үгэнэ. Бүхы захилнуудынь арайхан лэ 1974 он хүрэтэр дүүргэгдэжэ болохо юм. Тиихэдээ органуудай абяанай шанар, хэм хэмжүүр, газаа түхэл маягынь захигшадай гүйлтаар болоно.

Новосибирскдэ тодхогдоһон органые абажа үзэбэл, тэрэ хадаа томо ба жэжэ гурба мянга гаран бүреэ, бэшхүүрнүүдһээ бүридэнхэй. Тэдэнэй эгээл томонь 5 метр, тон багань карандашай зэргэ үндэртэй. Тон бүдүүн абяанинь үсхэн, зохёохон юм. Иимэ абяа гаргадаг бүреэнүүдые тусхай модоор дархалдаг. Тиигээд лэ хамагай һүүлээр томо жэжэ бүхы хубинуудынь ехэ нарин хабсаргагдадаг, абяануудынь тааруулагдадаг. Хоорондуурнь агаар ябуулха, бүреэнүүдые бүглэхэ, нээхэ хэдэн зуугаад сэһэн шэжэмүүд табигдана.

Органиие али нэгэ тээшэнь шэрэжэ абаашаха гэбэл, задалжа, хоёр вагон ээлхэ 80-аад хайрсагууд соо хэдэг. 32 дархашуул органиие суглуулха, задалхадаа, юһэ һара соо хүдэлдэг гээшэ.

Хүгжэмэй энэ гайхамшаг инструментые Новосибирскдэ тодхохо болоходо, «Вильгельм Зауэр» фирмын директор Герхард Шполен гэдэг ниидэжэ ерэһэн, хамаг дархашуул мастернуудаа хүтэлбэрилһэн. Тус орган дээрэ түрүүшын концертые Веймарскэ консерваториин профессор Иоганн Эрнст Келлер гүйсэдхэһэн юм.

Эндэ органай табигдаһанай ашаар Новосибирскэ консерваториин дэргэдэ тусхай һургуули нээгдэбэ. Тэрэниие доцент Верэ Бакеева ударидана. Һаяшаг тэрэ Александр Юрьевтэй хамта угаа һайхан концерт харуулаа, скрипкэтэйгээр наадаха Волошиновой зохёол шадамар бэрхээр гүйсэдхөө.

Совет элитэ органист, органна хүгжэмэй талаар томо мэргэжэлтэ, РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша, гүрэнэй Москвагай консерваториин профессор Леонид Исаакович Ройзман Сибириин энэ томо хотодо тусхайта ерэжэ, олон концертнүүдые харуулхаар хүлеэгдэнэ. Тиихэдэнь сибиринхид дэлхэйн органна хүгжэмэй эрхим дээжэнүүдтэй танилсаха юм.

Манай орон дотор соёл культурын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһаниинь мэдээжэ. Энээнтэй дашарамдуулан, ехэ ехэ концертнэ залнууд соогоо орган тодхохо тухай олохон городуудһаа захилнууд ороно. Жэшээнь, гансахан һүүлэй арбан жэлэй турша соо манай орон дотор томо 18 орган тодхогдоһон, һэльбэн заһабарилагдаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ совет органистнуудай тоо нилээд олошороо. Тэдэнэй дунда олохон яһатанай түлөөлэгшэд, залуушуул бии. Манай орон дотор органна культурые хүгжөөхэ талаар профессор Л. И. Ройзман гушаад жэлэй турша дотор ехэхэн оролдолго гаргаа. Тэрэнэй программа дотор урданай ба мүнөөнэй, совет ба хилын саадахи органна хүгжэмэй угаа олон зохёолнууд багтан оронхой юм. Һүүлэй арбаад жэлэй турша дотор дурсагдаһан профессор СССР-эй Культурын министерствэдэ ехэхэн туһа хүргэнэ. Ригэ, Москва, Ленинград, Горький, Донецк, Таллин, Вильнюс, Баку болон бусад городуудта концертнэ органуудые тодхохо, заһабарилха талаар зүбшэл заабари үгөө, хамһалсаа.

Буряад ороной ниислэл—Улаан-Үдэ хотодошье концертнэ орган табихадамнай, профессор Леонид Ройзман манай культурын министерствэдэ али бүхы туһа дэмжэлгэеэ үзүүлхэ бэзэ гэжэ найданабди.

Улаан-үдынхиднай ингээд лэ органна хүгжэмэй, тэрэ тоодо хэтэ мүнхэдөө эдир залуу И. Бахай гайхамшаг зохёолнуудтай танилсахань бэзэ даа.

Л. ГАНТИМУРОВ,
П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багша.

Англиин нүүдэл циркдэ алба хэдэг Билли Смарт 10 [...] үхибүүгээ Бирмэ гэжэ нэрэтэй заанда харуулхаяа нэгэнт[...] орхихо баатай болодог. Энэ заан заримдаа уялгаяа һайн[...] гэдэггүй. Үхибүүе хүдэлгэжэ һаатуулхын орондо шэлтэй[...] буляажа абаад, харууһалагшаая бархируулдаг байна.

«ШТЕРН» журналһаа [...]

АРАД ЗОН ИИГЭЖЭ ХЭЛСЭДЭГ

Ехэ саһатай, хүйтэн жабартай үбэл байбал, баян ургасатай жэл гараха.

Ехэ саһан — ехэ таряан, ехэ үһан — ехэ ногоон.

Таряанай газар дээрэ долгитожо хэбтэһэн саһан — баян ургасын шэнжэ.

Модоной мушэрые нахиуса дараһан саһан — элбэг ургасын шэнжэ.

Хэрбээ нойтобор, нягта саһан байбал — шииг тэй, ургасатай зун болохо, харин дайдын саһан хүүрайбтар, хүнгэн байгаа һаа — ган гасуур зун болохо.

Ехэ хюрүү унадаг байбал — таряанай, һамарай болон яблокын ургаса элбэг байха.

Тошон ехээр халибал — харалган зунай ерэхэ тэмдэг.

Саһагай үбэл байбал — бороотой зун болохо. Үбэлдөө дулаар бал — зундаа хүйтэрхэ.

Хэрбээ голой мүльһэн обооржо хүрөө һаа, таряанай ургаса обогор байха, елүүртэжэ хүрөө һаа — бага ургаса гараха.

(«Труд» газетэһээ абтаба).

Гунга ЧИМИТОВ

ХАДХУУ ШҮЛЭГҮҮД

БОЛИИШИ!..

Үеынш нүхэд, нютаг зонш,
Үндэр наһатан, эдиршүүл
Арюун сэбэр сэдьхэлһээ
Ажал хэжэ сүлөөгүйл.

Юундэ, нээрээ, ши нигээд
Юрөөлгүйгөөр һалирнаш?
Мангарлажа мэнхыгээд,
Магазинай үүдэ һахинаш?

Юундэ, нээрээ, нэрээ
Юрэндэггүйгөөр хухалнаш?
Гэр бүлээ, үхибүүдээ
Гэгүүлэжэ тамалнаш?

ХОБУУШАН

Хоро үһөө эршэлһэн
Хооһон хэлэ шаажуулаад,
Хобой гашуун үнэрые
Хормой дороо баажуулаад,
Хойболзуулан уусаяа
Хотон соогуур алхалһан,
Үдэрэй сагта сүлөөтэй,
Үдэшэндөө һамбаатай
Шаахай шэнгеэр шальпинһан,
Шаазгай мэтээр шаханаһан
Хорото, ёрото хэлэтэнһээ
Холуур ябыт гэхэмнил.

ОНТОХОН

ТАЖАА ХАРАХАН ТАРХАЙ

Урда сагта Тархайн табан хүбүүд табан голдо таран түбхинэжэ, үдэжэ үнэржэжэ, амгалан тайбан ажаһуудаг байгаа һэн ха. Тиихэ яахын хирэндэ жаран табан тархитай, зургаан һалаа эбэртэй, хүнэй мяхан хоолтой, хүрин шуһан ундатай, хүйтэн хушуута шолмос мүльһэн далайн оёорһоо мүлхин гаража ерээд, амгалан байһан амитан зониие захаһаань залгижа, үзүүрһээнь үмхэжэ, эхэ таһалан эдижэ дууһажа оробо ха. Эгээл энээхэн үедэ һүүлшын нэгэ эхэ һүрөөтэ дайсанай аюулһаа үлгытэй нарайхан хүбүүгээ үхэрэйгөө дал соо нюужа, үлэгшэн нохойдоо һахюулаад, хүхэнэйнгөө ну һаажа угжа сооходонь орхихо зуураа: «Хүбүүхэндэмни дундаршагүй дом эдеэн болоод, дура хүсэлынь хангаарай, шэргэшэгүй шэмэтэ хоол болоод шэнээ тамирынь тэжээгээрэй. Хүбүүхэмни хүн болоод үг залгажа ябаарай, унагахамни хүлэг болоод, хүбүүндэм унаа болоорой»,—гэжэ юрөөгөөд үхэлэй аманда үрэбхигдөө һэн ха. Үлгытэйхэн хүбүүе үлэгшэн нохойнь харууһалжа али бүхы арьяатадһаа аршалан хамгаалан байба. Эхэһээ гээгдэһээр хүбүүхэн эршэтэй түргэн ехэ болоод, хоног үдэр үнгэрхэ бүри хушалгаараа багтахаяа болибо.

Нэгэтэ нохойгоо дахуулаад үндэрэй арада гарахадань үзэгдөөгүй томо хүбүүн үхэрэй шэнээн томо шулуу үдьхэлэн наадажа ябаба ха. Хажуудань ошожо мэндэшэлээд, хамта наадахые дурадхахадань, харин тэрэнь мэндэшье гэжэ харюусангүй, эдихэм зальгихам шамайе гээд эрхирэн хэрхирэн харайжа ерэбэ. Эзэеэ үмөөрэн нохойнь бэерхүү дайсаниие борьбодобо. Тажаа Тархай тэрээнтэй татасалдан түлхисэлдэн байтараа, ташаан дээрээ үргэжэ тад гэдэргэнь тангайлгажархиба. Хүндэ бэетэй тэрэ хүбүүн хүрьһэ сүмэ сохижо шэхэндээ туласа шабарта шаагдашоод, шиигэнан хиигалан байхадань: «Хаанаһаа хайшаа ябаһан хэнэй хүбүүн хэн аад лэ юунэй түлөө намайе эдихэ залгиха болобош»,—гээд, Тажаа харахан Тархай танигдаагүй хүбүүндэ шангарба. Тэрэнь: «Жаран табан тархитай, зургаан һалаа эбэртэй, хүнэй мяхан хоолтой, хүрин шуһан ундатай, хүйтэн хушуута шолмосой бага хүбүүн Баха тархи гээшэб»,—гэжэ үнэн бэеэ танюулаад.—«эдихэм гэхээе болёоб, эбдэрхэб наадахаб шамтай, эжэл нүхэд болохобди, татыш, гаргыш намайгаа», — гээд миһэрэн мэшээн аргадана ха. Тажаа Тархай тэрээнэй хэн байһаниие танихадаа хэмгүйгөөр сухалдан, бургааһахан номо һуршаяа бушуухан холбожо, булсуудань туласа татаад, шоо үзэн шэртэжэ, шобто харан хёлонжо, «Шолмос түрэлхиди хаанаб? Шамдуу хэлээд үгэ, шамтай шашалдаха сүлөөгүйб», — гээд газар доһолсо ганирба, дэлхэй доһолсо дэбһэбэ. Шолмос хүбүүн сошордон: «Хоёр хомхой аханарни хойто саада голдо хоол бэдэржэ гаранхай, эгээн эдеэмэр эсэгэмнай арын голдо амаранхай», — гэжэ өөдэгүй һүлэмхеэр үгэлөөд, уршоол гүйжэ һүгэдэнэ ха. «Үйлөө харлаһан шолмосуудта уршоол хайра байхагүй. Амитан зониие алаһанайтнай, аба эжыем эдиһэнэйтнай түлөө үг таһалжа усадхахаб таанарые».—гэжэ Тажаа харахан Тархай шанга дуугаар соносхоод, шолмос тэрэ хүбүүнэй хүлхай духыень соо харбан унагаажа, хабтагай шулуугаар дараба, хара шоройгоор булаба. Хоёр ахыень мүрдэбэ, холо ошонгүй дараба.

Алад саашаа ябажа арын дабаа дабахадаа айдаһаа хүрэн жэхыбэ. Арын голые хүндэлэн хада шэнги халбагар, боори шэнги борьёгор, жаран табан тархитай, зургаан һалаа эбэртэй, хүнэй мяхан хоолтой, хүрин шуһан ундатай, хүйтэн хушуута шолмос урда хадые үдьхэлөөд, хойто хадые дэрлээд, хурхиран хэрхирэн хэбтэбэ. Харбажа тэрэниие даалгахагүйгөө хараһаар мэдэрэн Тархай, яажа дайлаха дарахаяа яаралгүйхэн шэбшэбэ. Унтажа хэбтэхэ һамбаандань хуур саг-хобто барижа, хара шолмос дайсаниие хааха гэжэ шиидэбэ. Хадын шулуу зөөжэ, хара шолмосые тойруулан, хана барижа байтараа, гэнэ болоод нэгэ шулуу гэдэһэн дээрэнь унагаажархихадань шолмос сошон һэрижэ: «Һэй, тэндэ хэн юу наярганаб»,—гэжэ хаахирба. «Би шамда гэр барижа байнаб», — гээд Тажаа харахан Тархай хүлэйнь үзүүрһээ тархидань хүрэтэр гэдэһэн дээгүүрнь гүйжэ ерэхэдэнь, шолмос шүлһөө залгин тамшаажа: «Зөөлэхэн мяхатай, шэнгэхэн шуһатай хүбүүхэн ямар золоор хаанаһаа гаража ерэбэш, хүнэй мяхан хоморлоод, хүнды сээжэм хатажа, яһан шүдэм хагсажа байгаа һэн. Жаахашье һаашии жажалжа шүлһөө дэбтээхэ, шүдөө бэхижүүлхэм»,—гээд зарбагар амаа ангайжа, арзагар шүдөө хабирна ха. Тархай тэрэниие һамааруулан, яажа байнаш иихэдээ, яһан тэнэг амитамши, үүсэлэгдэхэ малай шуһынь абадаг, саазалагдаха хүнэй үгынь шагнадаг гэжэ мэдэхэгүй юм гүш, би шамда гэр барижа байнаб гэнэ хаямоб. Халуун наранда шарагдажа, хүйтэн бороодо угаагдажа, хүһэрээ болоод хэбтэхэдэшни хүл унан хаирлажа, наран бороогой нэбтэрхэгүй наартай дулаахан алтан гэр барижа амаруулхаяа байнаб шамайе, дахинаа унтаад болоходошни дарагар байшан бүтээгээд байхаб, одоол тиихэдэ эдихэ зальгиха шинии дуран», — гээд бургааһанай дорһон жэмбүүрээр аялга дууряалган, найган хатаран наадаба, наартай һайханаар дуулуулба. Нойртоо дарагдаһан шолмос номгорон дууран һажаһаар, бүхэ нойроор унташаба. Энэ һамбаанда Тажаа харахан Тархай халуун наранай элшэдэ хадын шулуу хайлуулаад, хара шолмосые хабхаглан, хобто хуурсаг шудхажа, хамхархагүйгөөр хатааба, бутархагүйгөөр бүтээбэ. Хуурсагайнь хабхагта гаргагдаһан хонгорхон шагаабари нүхөөр оог хуугай соностожо, унтаһан шолмосой һэриһэдэнь: «Амитан зониие алаһанайнь, аба эжыем эдиһэнэйнь түлөө жаран табан тархитай, зургаан һалаа эбэртэй, хүнэй мяхан хоолтой, хүрин шуһан ундатай, хүйтэн хушуута шолмосые хуурсагта хаажа хүдөөлбэб, хорхой соходо табижа, үгэбэб»,—гээд Тажаа харахан Тархай алтан дэлхэйн сууряагаса аялга дуугаа хангюурдан, амитан бүхэндэ соносхожо байба. Сухалдаа бутэһэн шолмос: «Худалаар!»—гэжэ хаахираад,—эдихэм, залгихам энээхэниие»,—гэжэ эрхирэн хэрхирэн бодохо гэхэдээ, хүлигэтэй юм шэнги хүл гараашье хүдэлгэхэ аргагүй, уйтан хуурсагта хаагдаһанаа одоол һая ойлгобо, дэлбэ түрихэ гэжэ дэмы оролдоод сүхэрбэ: «Ехэ хүбүүмни яһаамни, ерыш наашаа шангалыш, газаа далайн гарамда, газар дайдын мухарта ганса модоной һүүдэртэ арбан хоёр бүднэ ами наһанайм һүлдэ амаржа сэнгэжэ байхал, абажа ерыш, түргэлыш», — гээд дэмы тэбдэн яаран, дээрэ дээрэһээнь хаахирба. Теэд хэншье тэрээндэ харюусабагүй. «Дуугай юундэ байнат»,—гээд дунда хүбүүгээ дуудаба, тэрэншье абяагүй, бага хүбүүгээ бадашаба, баһал тэрэнь үгы. «Шуһаша хобдог хүбүүдшни шулууһ доро дарагдаа, шорой доро булагдаа, шубуу шонхорто тоншогдоо, сохо хорхойдо мүлжэгдөө. Ингээд шинии ээлжээн. Эдиһэн үргэн элэдэг, эдигдэһэн һэбхүүл ургадаг гэһэн үбгэн эсэгымни үгэ үнэн байһаниинь элирбэ», — гээд, Тажаа харахан Тархай альгаа ташан дэбхэрэн, арьяатан шолмосые гааруулха зуураа, тэрэнэй ами наһанайнь һүлдэ арбан хоёр бүдные амидаар барижа усадхаха арга һанаашалан байтарнь, үлэгшэн нохойнь эзэндээ үлин хусан түүрээжэ: «урда уулын бооридо ургамал улаан шэнэһэндэ унаган хүлэг мориншни уяатай байнал»,—гэбэ ха. Урда уулада гарахадань, унаган хүлэг мориниинь уяанда хагсажа, добо газарай хотойсо, хотогор газарай дүбысэ сабшан тиирэн байтараа, эзэеэ харахадаа баясажа, үүрһээн заадан зогсобо. Тажаа харахан Тархай хэмгүйхэн баяртай хуяг дуулга үмдэжэ, номо һаадаг үргэлөөд, хүлэг мориндоо мордожо, холын алнда зорибо. Газар дайдын мухарта ганхан найган һуугаа ганса модондо хүрэхэдэнь, амаржа сэнгэжэ байгаа арбан хоёр бүднэ дэрд ниидэн дэгдэжэ дары хаанашьеб хорголошобо. Тажаа харахан Тархай талын ганса модые таһа харбан унагаагаад, хахара шуура сабшажа халуун мүртэнь ороходонь, арбан хоёр бүднэнь тэбэнэ зүүнүүд болоод тэрэ дары хубилаад, ургамал ганса модоной һудал һуга соогуурнь һолжорон гүйлдэн байба. Тажаа харахан Тархай арбан хоёр тэбэнэ зүү адха соогоо суглуулжа алдахагүйгөөр бажуугаад, нютагаа бусажа ерэхэдэнь хуурсагта хаагдаһан шолмос хоёр жэлдэ хэбтэбэшье, хорд гэхэ амитайхан хоро шараар анхилһаар байба. Оложо асарһан зүүнүүдээ хуурсагайнь хабхагта гаргагдаһан хонгогорхон шагаабари нүхөөр хара шолмосые хорхойтуулан: «Ээн-хэй, ээн-хэй»,—гэжэ нэгэ нэгээр харуулаад хухара барижа хаяхадань, үлэн хооһон шолмос үгыш наашань намда гээд үгэлэн ядажа ангалзаһаар, һүүлшын зүүнэй хухалагдахадал һүрд гэхэ аминиинь һүл таһаран һүүежэ, хойшолонгүйгөөр хосорбо, хумхиин тооһон болобо.

Тиигэжэ Тархайн талада тэнжэһэн Тажаа харахан Тархай уршагта шолмосой аюулһаа орон нютагаа сүлөөлөөд, ой тайгадаа гаража олзо бэдэрэн ябатараа, аюулһаа тэшхэжэ төөриһэн уншэн басагана наар золгожо, айл болон амжаба, ажабайдалаа зохёобо. Тархайнгаа талада түбхинэжэ Тархайтан угаа һэргээбэ, үнэр баян болоод, үлзы жаргал эдлэн үе залгаһаниинь тэрэ һэн гэлэй.

Энэ үльгэрэй удхые Байгал-Худара нютагай Василий Дарханов гэдэг наян таба наһатай үбгэн хөөрэжэ үгэһэн юм.

Бата-Мунко ДЫШИНОВ.

ХОМХО[...]

Урданай сагта бэлэй. Нэгэ нютагта хэдэн айл хони малаа сүг харууһалжа, үүсэеэ тэгшэ хубаажа эдеэд, амгалан тайбан, бэе бэедээ гомдол голхоролгүй ажаһуудаг һэн ха. Тэдэнэй дунда нэгэ хомхой хобдог хүн бии бэлэй.

Үүсэ болон агнууриин олзо хубаалганай болоходо, элдэб шалтаг урдаа барижа, үншэн гансаяа дурдажа, үлүүе абахые ехэтэ оролдогшо һэн. Хаяа ха[...] һан айлнуудынь тэрэ[...] зангыень, хомхой хобдо[...] мэдэхэ болоод, тэрээ[...] иигэжэ хэлсэдэг болоһо[...] «Хорёотой хонидоо х[...] хототой шуһандаа ганса[...]

Энэ оньһон үгэ арад з[...] да иигэжэ дэлгэрһэн түү[...]

ҺОХОР ТОХОРЮУН

Урдын эртэ сагта бэлэй. Уһа нуураар элбэг талын дундахана һүрэг тохорюун байрладаг һэн гэхэ. Тэдэнэй дунда түрэхэһөө түрэһэн эхэеэ хараагүй, гарахаһаа гараһан дайдаяа үзөөгүй нэгэ һохор тохорюун бии бэлэй. Тэрэ һохор тохорюун гансаардаагүй, бэшэнэйнгээ олоһон хоолые хубаалдажа эдеэд һанаа амар, сүг ябадаг байгаа гэхэ.

Нэгэтэ тэрэ адуунай хатанхэй монсогор тонтогоол оло[...] лахын ехээр баярлажа, [...] иигэжэ хэлэбэ:

«Олоһон олоһоноо эд[...]
Ондор ондорхон гэлдэ[...]

Арад зонойншье дунда [...] дал үзэгдэдэгынь эли ха [...] зон иимэ ябадалтай хүн[...] хор тохорюунһаашье [...] гээд хэлсэдэг байһан га[...] дурдан һуудаг.

Э. ДУГАР[...]
суглуулба[...]

ШАТАРАЙ ҺОНИ[...]

Шатараар ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө Алма-Атада үнгэргэгдэһэн финальна мүрысөөн гроссмейстер Лев Полугаевскиин (Московско область) Александр Зайцев (Владивосток) хоёрой илалтаар дүүрээ.

СССР-эй шатарай федерациин Президиум чемпионые элирүүлхын тула Владимирта зургаан партиһаа бүридэһэн нэмэлтэ матч үнгэргэхөөр шиидхээ. Энэнь мартын 10-да эхилхэ юм.

Алма-Атадахи чемпионадта бронзово медальда хүртэһэн Анатолий Лутиковто (Молдави) гроссмейстерэй нэрэ зэргэ олгохые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи спортын болон физическэ культурын комитетэ хандаа.

* * *

КУЗБАСС. Киселевск городто ородой гайхамшагта мастер М. И. Чигориной нэрэмжэтэ шатарай клуб нээгдээ. Шахтернуудай, машина бүтээгшэдэй энэ томо хотын зуугаад шатарта дуратайшуул клубай гэшүүнээр оро[...] лиин 12-то эндэ Чигорин[...] жэтэ кубокта хүртэхы[...] Федерациин түрүү һуури[...] командануудай зэлжээ[...] финальна мүрысөөн эх[...] мүрысөөндэ Сибириин б[...] Дурна зүгэй арба нэгэ[...] тив хабаадалсана.

* * *

СССР-эй элиршүүлэй [...] дэлхэйн түрүү һуури эзэл[...] лөө болохо мүрысөөндэ [...] саха эрхим шатаршадые [...] олохо матч-турнир мар[...] һөө Ленинград хотодо э[...] Эндэ мастернууд Анатол[...] пов (РСФСР), Рафаэль [...] (Армени), Михаил Ш[...] Александр Белявский ([...] УССР-эй) гэгшэд хабаад[...] Эдэнэр дундаа дүрбэ дү[...] ти наадаха юм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ[...]

Уран зохёолшын ой тэмдэглэбэ

Табин жэлэй саана Ленинэй партиин зэргэдэ ороһон, тэрэ гэһээр булад хурса гуурһанайнгаа эршые бууруулангүй барижа ябаһан хүнүүд манай республикада хомор лэ байха. Эсэхэ сусахые мэдэхэгүй эршэ хүсэтэй тиимэшүүлэй нэгэн болохо урданай поэт, журналист Семен Дмитриевич Дунаевай түрэһөөр дала наһанай ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаан үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ болобо. Гуурһанайнь хани уран зохёолшо Михаил Степанов дала наһанайнгаа дабаа дабаһан энэ хүн тухай зүрхэнэй халуун үгэ хэлэхэ зуураа, ажабайдал ажалябуулгынь гол шатанууд дээрэ тодорхойгоор тогтоо. Удаань КПСС-эй обкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша нүхэр Л. Я. Похосоев халуунаар амаршалжа, «Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон тухай үнэмшэлгэ Семен Дунаевта барюулаа. «Правда Бурятии» газетын редактор нүхэр Кондрашов, «Буряад үнэнэй» редактор нүхэр Цибудеев, уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь нүхэр Калашников болон бусад амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Түгэсхэлдэнь үгэ хэлэһэн Семен Дунаев суглараашадта халуун зүрхэнэйнгөө баяр хүргөө.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

„ПРАВДА БУРЯТИИ“ мүнөөдэрэй номерто:

НЭГЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: «Техническэ дэбжэлтын шэнэ шата» гэһэн түрүү бэшэг, «Оронгодойн ээдэ» гэһэн Т. Башкуевай корреспонденци, «Ажалай түрүүшүүл — арадай кинодадууд» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

ХОЁРДОХИ ХУУДАҺАНДА: «Алдарта ой тухай бодомжолон» гэһэн статья, «Хэн энээнэй түлөө харюусахаб» гэһэн Г. Субботиной статья, «Уншагшадай захилаар» гэһэн корреспонденци.

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАНДА: «Буряадай уран зохёолшодой VI съездые угтуулан» гэһэн гаршаг доро Н. Балдановой статья, «Алдарта замай түүхэһээ» гэһэн С. Кузичевай статья.

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. Нютаг нютагай һонин.

Сэнхир экрануудт[...]

13 часта Москваһаа дамжуулга. 13 часта «Морозко» [...] бүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 14 час 45 минутада теле[...] һонин. 15 часта Красноярскын телестудиин программаар [...] 18 часта үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 18 час 3[...] тада «Сталинградска тулалдаанай хуудаһанууд» гэһэн [...] 19 чаһаа Москваһаа дамжуулга. 20 час 15 минутада [...] дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. 21 часта [...] по һонин ба киножурнал. 21 час 30 минутада «Материнское[...]» гэһэн уран һайханай фильм. 22 час 50 минутада «Фитиль» [...] ёгто журнал. 23 чаһаа 23 час 45 минута хүрэтэр [...] дамжуулга.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при [...]те Министров БурАССР.
Н-02357. Зак. № [...]